LTESİ KÜ
Genel
15514
HANESİ
M.Ü
69

İSTANBUL
Y. İslâm Ens.itüsü Kütüphanesi
K...
Konu No. T.816

«اوتنجی سوز»

MARMARA ÜNİVERSİTESİ
İlâhiyat Fakültesi Kütüphanesi
Kayıt No. 15514
Konu No.

.—«اخطار»—.

شو رسالەدە تشبیه وتمثیللری حکایەلر صورتندە یازدیغمك سببی
هم تسهیل هم حقائق اسلامیه نقدر معقول متناسب محکم متساند
اولدیغنی کوسترمکدر . حکایەلرك معنالری صوکارندەکی حقیقتلردر .
تمثیلات قبیلندن یالکز اولانلره دلالت ایدرلر دیمك خیالی حکایەلر
دکل . طوغری بر حقیقتلردر .

. — « اونجی سوز » — .

حشر بحثی .

بسم الله الرحمن الرحيم

« فانظر الى آثار رحمت الله كيف يحيي الارض بعد موتها ان ذلك لمحيي الموتى وهو على كل شئ قدير »

برادر حشر و آخرتی بسیط وعوام لسانیله وواضح برطرزده بیانی ایسترسك اویله ایسه شو تمثیلی حکایه‌جکه نفسمله برابر باق دیکله . . بر زمان ایکی آدم جنت کبی کوزل بر مملکته کیدیورلر . بقارکه هرکس أو . خانه . دکان قپولرینی آچیق براقوب محافظه‌سنه دقت ایتمیورلر . . مال وپاره میدانده صاحبسز قالیر . . او آدملردن بریسی هر ایستدیکی شیئه ألنی اوزانوب یا چالیور . . یا غصب ایدیور . . هوسنه تبعیت ایدوب هر نوع ظلمی سفاهتی ارتکاب ایدیور . . أهالی ده اوکا چوق ایلیشمیورلر . . دیکر آرقداشی اوکا

دیدیكه .. نه یاپیورسك جزا چكه‌جكسك .. نیده بلایه صوقا- جقسك .. بو ماللر میری مالیدر .. بو اهالی چولق چوجقیله عسكر اولمشلر .. ویا مأمور اولمشلر شو ایشلرده سویل اوله‌رق استخدام ایدیلیورلر .. اونك ایچون سكا چوق ایلیشمیورلر .. فقط انتظام شدیددر .. پادشاهك هر یرده تلفونی وار .. ومأمور- لری بولنور .. چابوق كیت دخالت ایت دیدی .. فقط او سرسم عناد ایدوب دیدی یوق .. میری مالی دكل بلكه وقف مالیدر .. صاحبسزدر .. هر كس ایستدیكی كبی تصرف ایده‌بیلیر .. بو كوزل شیلردن استفاده‌یی منع ایده‌جك هیچ بر سبب كورمیورم .. كوزومله كورمه‌سم اینانمایه‌جغم دیدی .. هم فیلسوفانه چوق سفسطیاتی سویلدی .. ایكیسی آره‌سنده جدی بر مناظره باشلادی .. اولا او سرسم دیدی .. پادشاه كیمدر .. طانیمام دیدی . صكره آرقداشی اوكا جواباً بر كوی مختارسز اولماز .. بر ایكنه اوسطه‌سز اولماز .. صاحبسز اولاماز .. بر حرف كاتبسز اوله‌ماز .. بیلیورسك نصل اولیور كه نهایت درجه‌ده منتظم شو مملكت حاكمسز اولور .. وبو قدر چوق ثروت كه هر ساعتده بر شمندوفر غائبدن كلیر كبی .. قیمتدار مصنع ماللرله طولو كلیر .. بوراده دوكیلیور .. كیدیور .. نصل صاحبسز اولور .. وهر یرده كورونن اعلاننامه‌لر وبیاننامه‌لر وهر مال اوستنده كورینن طره وسكه‌لر دغمه‌لر وهر كوشه‌سنده صاللانان بایراقلر نصل مالكسز اوله‌بیلیر .. سن . آكلاشیلیور كه بر پارچه فرنكی اوقومشسك بو اسلام یازیلری اوقویه‌مایورسك همده بیلندن صورمیورسك .. ایشته كلك بیوك فرمانی سكا اوقویه‌جغم ..

او سرسم دوندی دیدی .. هابدی پادشاه وار .. فقط بنم جزئی استفاده‌م اوكا نه ضرر ویره‌بیلیر .. خزینه‌سندن نه نقصان ایدر .. هم بوراده حبس. مبس یوقدر جزا كورونمیور .. آرقداشی جواباً دیدی .. یاهو شو كورینن مملكت بر مانوره میدانیدر .. هم صنایع غریبهٔ سلطانیه‌نك مشهریدر .. هم موقت تملسز مسافر- خانه‌لریدر .. كوریورمیسك كه هر كون بر قافله كلیر . بری كیدر . غیب اولور . دائم طولار بوشانیر .. بر زمان صكره شو مملكت تبدیل ایدیله‌جك .. بو اهالی بشقه ودائمی بر مملكته نقل ایدیله- جك .. اوراده هر كس خدمتنه مقابل یا جزا یا مكافات كوره‌جك دیدی .. بنه او خائن سرسم تمرد ایدوب اینانمام هیچ ممكن‌میدر بو مملكت خراب ایدلسك .. بشقه بر مملكته كوچ ایتسون دیدی بونك اوزرینه أمین آرقداشی دیدی .. مادام بو درجه عناد وتمرد ایدرسك .. كل حد وحسابی اولمیان دلائل ایچنده‌اون ایكی صورتله سكا كوستره‌جكم كه بر محكمهٔ كبرا وار بر دار مكافات واحسان، ودار مجازات و زندان وار .. وبو مملكت هر كون بوشاندیغی كبی بر كون كلیر كه بتون بتون بوشانوب خراب ایدیله‌جك ...

. — « برنجی صورت » — .

هیچ ممكنمیدر كه بر سلطنت باخصوص بویله محتشم بر سلطنت حسن خدمت ایدن مطیعلره مكافاتی وعصیان ایدنلره مجازاتی بولنماسون

بوراده یوق حکمنده‌در .. دیمك بشقه یرده واو .. بر محکمهٔ کبرا واردر ..

. — «ایکنجی صورت» — .

بو کیدیشاته اجراآته باق نصل أك فقیر أك ضعیفدن طوت تا هرکسه مکمل مکلف ارزاق ویریلیور .. کیمسه‌سز خسته‌لره‌چوق کوزل باقیلییور .. هم غایت قیمتدار وشاهانه طعاملر قابلر مرصع نیشانلر مزین البسه‌لر محتشم ضیافتلر واردر .. باق سنك کبی سرسملردن بشقه هرکس وظیفه‌سنه غایت دقت ایدر .. کیمسه ذره‌جه حدندن تجاوز ایتمز أك بیوك شخص أك بیوك بر اطاعتله متواضعانه بر خوف وهیبت آلتنده خدمت أیدر .. دیمك‌شو‌سلطنت صاحبنك پك بیوك بر کرمی پك کنیش بر مرحمتی وار .. هم پك بیوك عزتی پك جلاللی بر حیثیتی ناموسی واردر .. حالبوکه کرم ایسه انعام ایتمك ایستر .. مرحمت ایسه احسانسز اولاماز .. عزت ایسه غیرت ایستر .. حیثیت ایسه وناموس ایسه أدبسزلرك تأدیبنی ایستر .. حالبوکه شو مملکتده او مرحمت او ناموسه لایق بیکدن بری یاپیلمایور .. ظالم عزتنده‌مظلوم ذلتنده قالوب بورادن کوچوب کیدیورلر .. دیمك محکمهٔ کبرایه براقیلییور ..

. — «اوچنجی صورت» — .

باق نقدر عالی بر حکمت بر انتظامله ایشلر دونییور .. هم

نقدر حقیقی بر عدالت بر میزانله معامله‌لر کوریلییور .. حالبوکه حکمت حکومت ایسه سلطنتك جناح حمایه‌سنه التجا ایدن ملتجیلرك تلطیفنی ایستر .. عدالت ایسه رعیتك حقوقنك محافظه‌سنی‌ایستر .. تا حکومتك حیثیتی، سلطنتك حشمتی محافظه‌ایدلسون .. حالبوکه شو یرلرده او حکمته او عدالته لایق بیکدن بری اجرا ایدلمیور .. سنك کبی سرسملرچوغی‌جزا کورمه‌دن‌بورادن‌کوچوب کیدیورلر .. دیمك بر محکمهٔ کبرایه براقیلییور .

. — «دردنجی صورت» — .

باق حد وحسابه کلمه‌ین شو سرکیلرده اولان مثلسز مجوهرات، شو صفره‌لرده اولان أمثالسز مطعومات . کوستریورلرکه بو یرلرك پادشاهی . حدسز بر سخاوتی . حسابسز طولی خزینه‌لری‌واردر .. حالبوکه بویله بر سخاوت وتوکنمز خزینه‌لر . دائمی وایسته‌نیلان هرشیئ ایچنده بولنور . بر ذاته ضیافت‌ایستر . هم ایسترکه‌اوضیافتدن تلذذایدنلر اوراده دوام‌ایتسونلر . تا زوال ایله‌وفراقله ألم چکمسونلر چونکه «زوال ألم» لذت اولدیغی کبی .. «زوال‌لذت» دخی ألمدر بو سرکیلره باق، وشو اعلانلره دقت ایت .. وبو دلاللره قولاق ویرکه .. معجز نما بر پادشاهك آنتیقه صنعتلرینی تشکیل تسهیل ایدیورلر .. کمالاتنی کوستریورلر .. مثلسز جمال معنویسنی بیان ایدیورلر .. حسن مخفیسنك لطائفندن بحث ایدیورلر .. دیمك اونك پك مهم حیرت ویریجی کمالات وجمال معنویسی واردر ..

كيزلى قصورسز كمال ايسه تقدير ايديجى . استحسان ايديجى . . ماشاالله ديوب مشاهده ايديجيلرك باشلرنده تشهير ايستر . . (مخفى نظيرسز جمال) ايسه كورونمك وكورمك ايستر . . يعنى كندى جمالنى ايكى وجهله كورمك برى مختلف آيينه‌لرده بالذات مشاهده ايتمك . . ديكرى مشتاق سيرجى متحير استحسان ايديجيلرك مشاهده ايتمك ايستر . . هم كورمك هم كورونمك هم دائمى مشاهده هم أبدى اشهاد ايستر . . (هم او دائمى جمال مشتاق) سيرجى واستحسان ايديجيلرك دوام وجودلرينى ايستر . . چونكه دائمى بر جمال ، زائل برمشتاقه راضى اوله‌ماز . . زيرا دونمه‌مك اوزره زوالنه محكوم اولان بر سيرجى زوالك تصوريله محبتى عداوته دونر . . حيرت حرمتى تحقيره ميل ايدر . . چونكه انسان بيلمديكى شيئه . ويتيشمديكى شيئه دوشماندر . . حالبوكه شو مسافرخانه‌لردن هركس چابوق كيدوب غيب اولييور . . او كمال واو جمالك بر ايشيغى بلكه بر ضعيف كولكه‌سنى برآنده باقوب طويمه‌دن كيديور . . ديمك بر سير انكاه دائمى‌يه كيديلييور . .

. — « بشنجى صورت » — .

باق . بو ايشلر ايچنده كورينيوركه او مثلسز ذاتك پك بيوك برشفقتى واردركه چونكه هر مصيبتزده‌نك امدادينه‌قوشديرييور . . هر سؤاله ومطلوبه جواب ويرييور . . حتى باق أك أدنى بر حاجت أك أدنا بر رعيتدن كورسه شفقتله قضا ايدييور . . بر چوبانك بر

قيونى بر آياغى اينجنسه . يا مرهم . يا بيطر كونديريور . . شيمدى كل كيده‌لم شو آطه‌ده بيوك بر اجتماع وار . بتون مملكت اشرافى اوراده طوبلانمشلر . باق پك بيوك بر نيشانى طاشييان برياور اكرم بر نطق اوقويور . . اوشفقتلى پادشاهندن برشيلر ايستيور . . بتون أهالى أوت . أوت بزده ايسته‌رز ديورلر . . اونى تصديق وتأييد ايدييورلر . . شيمدى ديكله بوپادشاهك سوكيليسى ديوركه أى بزى نعمتلريله پرورده‌ايدن سلطانمز بزه كوستر ديكك نمونه‌لرك وكولكه‌لرك أصللرينى منبعلرينى كوستر . بزى مقر سلطنتنه جلب ايت . . بزى بو چوللرده محوايتديرمه . . بزى حضورينه آل . . بزه مرحمت ايت . . بوراده بزه طاتديرديغك لذيذ نعمتلرينى اوراده‌يدير . بزى زوال وتبعيدله تعذيب ايتمه . . سكا مشتاق ومتشكر شو مطيع رعيتكى باشى بوش براقوب اعدام ايتمه ديور . . وپك چوق يالوارييور . . سنده ايشيديورسك . . عجبا بو قدر شفقتلى وقدرتلى بر پادشاه هيچ ممكنميدركه . . أك أدنا بر آدمك أك أدنى بر مرامنى اهميتله يرينه كتيرسون أك سوكيلى بر ياور أكرمى أك كوزل بر مقصودينى يرينه كتيرمسون حالبوكه اوسوكيلنك مقصودى عمومك ده‌مقصوديدر . هم پادشاهك مرضيسى هم مرحمت وعدالتك مقتضاسيدر . هم اوكا راحتدر . آغير دكل . . بو مسافرخانه‌لرده‌كى موقت نزهتكاهلر قدر آغير كلمز . مادام نمونه‌لرينى كوسترمك ايچون بش آلتى كون سيرانكاهلره بو قدر مصرف أيدييور . . بومملكتى قوردى . . ألبته حقيقى خزينه‌لرينى كمالاتى هنرلرينى مقر سلطنتنكده اويله بر طرزده كوستره جك

اویله سیر انکاهلری آچهجك كه عقللری حیرتده براقهجق . دیمك بو میدان امتحانده اولانلری باشی بوش دكللر . سعادت سرایلر . وزندانلر اونلری بكلیورلر .

. — «آلتنجی صورت» —.

ایشته كل باق .. بو محتشم شمندوفرلر .. طیارهلر .. تجهیزاتلر دهپولر .. سركیلر اجراآتلر كوستریورلر .. كه پرده آرقهسنده پك محتشم بر سلطنت واردر .. حكم ایدیور .. بویله بر سلطنت كندیسنه لایق بر رعیت ایستر .. حالبوكه كوریورسك .. بتون رعیت بو مسافرخانهده طوپلانمشلر مسافرخانه ایسه هر كون طولار بوشانیر . هم بتون رعیت مانوره ایچون بومیدان امتحانده بولنیورلر .. میدان ایسه هرساعت تبدل ایدر .. هم بتون رعیت پادشاهك قیمتدار احساناتنك نمونهلرینی وخارقه صنعتلرینك آنتیقهلرینی سركیلرده تماشا ایتمك ایچون شو تشهیركاهده بر قاچ دقیقه طوروب سیر ایدیورلر . مشهر ایسه هر دقیقه تحول ایدیور .. كیدن كلمز . كلن كیدر ..

ایشته بو حال شو وضعیت قطعی كوستریوركه شو مسافرخانه وشو میدان وشو مشهرلرك آرقهسندهدائمی سرایلر مستمر مسكنلر شو نمونهلرك وصورتلرك خالص یوكسك أصللریله طولو باغ وخزینهلر واردر .. دیمك بورادهچبالامق اونلر ایچوندر . شورادهچالیشدیرر . اورادهاجرت ویرر .. هركسك استعدادینه كوره اورادهبر سعادتی وار ..

. — «یدنجی صورت» —

كل بر پارچه كزهلم . شو مدنی اهالی ایچنده . نه وار نه یوق كورهلم . ایشته باق هر یرده هر كوشهده متعدد فطوغرافلر قورولمش صورت آلیور باق . هر یرده متعدد كاتبلر طورمشلر برشیلر یازییورلر . هرشیئی قید ایدییورلر .. أك أهمیتسز بر خدمتی أك عادی بر وقوعاتی ضبط ایدییورلر . ها شو یوكسك طاغده پادشاهه مخصوص بر بیوك فطوغرافی قورولمشكه بتون بو یرلرده نه جریان ایدر . صورتنی آلیور . دیمك او ذات أمر ایتمشكه ملكنده جریان ایدن بتون معامله وایشلری ضبط ایدیلسون دیمك اولیوركه اوذات معظم بتون حادثاتی قید ایتدیریر صورتنی آلیر ..

ایشته شو دقتلی حفظ ومحافظه البته بر محاسبه ایچوندر . شیمدی أك عادی رعیتك أك عادی معاملهلرینی اهمال ایتمهین بر حاكم حفیظ هیچ ممكنمیدر رعیتك أك بیوكلرندن أك بیوك عمللرینی محافظه ایتمسون محاسبه ایتمهسین مكافات مجازات ویرمهسین . حالبوكه او ذاتك عزتنه وغیرتنه طوقونهجق وشأن مرحمتی هیچ قبول ایتمهیهجك معاملهلر او بیوكلردن صدور ایدییور .. بورادهجزایه چارپمایور .. دیمك بر محكمهٔ كبرایه براقیلیور ..

. — «سكزنجی صورت» —.

كل اوندن كلن بو فرمانلری سكا اوقویهجغم باق . مكرر وعد

ایدییور . وشدتلی تهدید ایدییورکه سزلری اورادن آلوب مقر سلطنتمه کتیره جکم .. مطیعلری عاصیلری محبوس ایده جکم .. اوموقت یری خراب ایدوب مؤبد سرایلری زندانلری حاوی دیکر مملکت قوره جکم .. هم او وعد ایتدیکی شیلری اوکا غایت راحتدر . رعیته غایت مهمدر . وعدنده خلف ایسه عزت اقتدارینه غایت ضددر ایشته باق .

آی سرسم . سن یالانجی وهمکی هزیانجی عقلنی . آلداتیجی نفسنی تصدیق ایدییورسك . وهیچ بر وجهله خلف وخلافه مجبوریتی اولمیان وهیچ بر جهتله خلاف حیثیته یاقیشمیان وبتون کورینن ایشلر صدقنه شهادت ایدن بر ذاتی تکذیب ایدییورسك البته بیوك بر جزایه مستحق اولورسك . مثلا شوکا باقکز که بر یولجی کونشك ضیاسندن کوزینی قپایور .. خیالله باقییور .. وهمی بر ییلدیز بوجکی کبی قفا . فنارینك ایشیغیله دهشتلی یولینی تنویر ایتمك ایستیور .. مادام وعد ایتمش یاپاجقدر .. حالبوکه ایفاسی اوکا چوق راحت و بزه وهرشیئه . واوکا . وسلطنتنه پك چوق لازمدر . دیمك بر محکمهٔ کبرا بر سعادت عظما واردر .

. — «طقوزنجی صورت» — .

شیمدی کل بو دائره لرك وجماعتلرك بعض رؤسالرینه هر بری بالذات پادشاهله کوروشه جك خصوصی بر تلفونی وار .. هم بعض اونك حضورینه چیقمشلر . نه دیورلر باق . بونلر اتفاقله اخبار

ایدییورلرکه او ذات مکافات ومجازات ایچون پك محتشم ودهشتلی بر یر احضار ایتمش .. غایت قوی وعد . وشدتلی تهدید ایدییور . هم اونك عزت وجلالتی هیچ بر وجهله خلف الوعده تنزل ایدوب تذللی قبول ایتمز . حالبوکه او مخبرلر هم تواتر درجه سنده چوق . هم اجماع قوتنده بر اتفاقله خبر وریورلرکه شو بعض آثاری کورینن سلطنت عظیمه نك مداری . ومقری بورادن اوزاق بر بشقه مملکتده در .. وشو میدان امتحانده بنالر موقتدرلر .. صکره دائمی سرایلره تبدیل ایدیله جك . بویرلر دکیشه جکلر . چونکه آثرلریله عظمتی آکلاشیلان شو محتشم زوالسز سلطنت .. بویله کچیجی . دوامسز . بی قرار اهمیتسز حقیقتلر بقاسز ناقص . تکملسز امورلر اوزرنده قورولماز . طورولماز . دیمك اوکا لایق دائمی مستقر زوالسز مستمر مکمل محتشم امور اوزرنده طوریور ... دیمك بر دیار آخر وار . البته او مقره کیدیله جکدر .

. — «اونجی صورت» — .

کل ، بو کون نوروز سلطانیدر .. بر تبدلات اوله جق عجیب ایشلر چیقه جق . شو بهارك شو کوزل کوننده شو کوزل چیچکلی اولان شو یشیل صحرایه کیدوب بر سیران ایدرز .. ایشته باق اهالی ده بو طرفه کلیورلر .. باق نه وار او بنالر بردن خراب اولدیلر . بشقه بر شکل آلدی . باق بر معجزه وار . او خراب اولان بنالر بردن بوراده یاپیلدی .. عادتا بو خالی بر چول . بر مدنی شهر اولدی . باق

سینه‌ما پرده‌لری کبی هرساعت بشقه برعالم کوسترر .. بشقه برشکل آلیر .. بوکا دقت ایتکه .. او قدر قاریشیق سرعتلی . کثرتلی حقیق پرده‌لر ایچنده نقدر مکمل بر انتظام واردرکه . هرشیئی یرلی یرینه قونیلیور . خیالی سینه‌ما پرده‌لری دخی بونك قدر منتظم اوله‌ماز .. ملیونلر ماهرسحربازلر دخی بوصنعتلری یاپامازلر . دیمك بزه کوروننین او پادشاهك چوق بیوك معجزه‌لری واردر . أی سرسم . سن دییورسك نصل بو قوجه مملکت تخریب ایدیلوب بشقه یره قوروله‌جق . ایشته کوریورسك هر ساعت سنك عقلك قبول ایتمدیکی . او تبدیل دیار کبی چوق انقلابلر ، تبدیللر اولیور . شو طوپلانمق طاغیلمق . وشو حاللردن آکلاشیلیورکه بو کورینن سرعتلی اجتماعلر . طاغیلمه‌لر تشکیللر . تخریبلر ایچنده بشقه بر مقصد وار .. بر ساعتلك اجتماع ایچون اون سنه قدر برمصرف یاپیلیور.. دیمك بو وضعیتلر مقصود بالذات دکللر . بر تمثیلدر . بر تقلیددرلر . او ذات معجزه ایله یاپیور . تاصورتلری آلنوب ترکیب ایدلسك ونتیجه‌لری حفظ ایدیلوب یازلسون نصلکه مانوره میدان امتحانانك هرشیئی قید ایدیلیوردی . یازیلیوردی . دیمك بر مجمع اکبرده معامله بونلر اوزرینه دوام ایدوب دونه‌جك هم برمشهر اعظمده دائمی کوستریله‌جك . دیمك . شو کچیجی قرارسز وضعیتلر . ثابت صورتلر باقی میوه‌لر ویرییورلر .. دیمك بو احتفالات . بر سعادت عظما . بر محکمهٔ کبرا . بیلمدیکمز علوی غایه‌لر ایچوندر .

. — « اونبرنجی صورت » — .

کل أی معند آرقداش . برطیاره‌یه . یا شرقه . غربه . یعنی ماضی

ومستقبله کیدن شمندوفره بینه‌لم . شو معجزه‌کار ذاتك سائر یرلرده نه جسید معجزه‌لر کوستردیکنی کوره‌لم . ایشته باق کوردیکمز منزل ومیدان ومشهر کبی عجائبلر هر طرفده بولنیور .. لکن صنعتجه صورتجه بربرندن آیری‌درلر .. فقط بوکا أیی دقت ایتکه او ثباتسز منزللرده . او دوامسز میدانلرده او بقاسز مشهرلرده نقدر باهر بر حکمتك انتظاماتی نه درجه ظاهر بر عنایتك اشاراتی نه مرتبه عالی بر عدالتك اماراتی نه‌درجه‌واسع بر مرحمتك ثمراتی کوستریورکه . بصیرتسز اولمیان هر کس یقیناً آکلارکه اونك حکمتندن دها أکمل بر حکمت وعنایتندن دها أجمل بر عنایت . ومرحمتندن دها أشمل بر مرحمت . وعدالتندن دها أجل بر عدالت اوله‌ماز . وتصور ایدیله‌مز . اکر فرضا توهم ایتدیکك کبی دائرهٔ مملکتنده دائمی منزللر عالی مکانلر ثابت مقاملر باقی مسکنلر . مقیم اهالی مسعود رعیق بولنمازسه شو حکمت عنایت مرحمت عدالتك حقیقتلرینه شو بقاسز مملکت مظهر اوله‌مدیغی معلوم . واونلره مظهر اوله‌جق بشقه یرده‌ده بولنمازسه او وقت کوندوزاورته‌سنده کونشك ایشیغنی کوردیکی حالده کونشی انکار ایتمك درجه‌سنده بر أحمقلقله .. شو کوزومزاو کنده‌کی حکمتی انکار ایتمك . وشو مشاهده ایتدیکمز عنایتی انکار ایتمك وشو کوردیکمز مرحمتی انکار ایتمك . وشو پك قوتلی اماراتی ، اشاراتی کورینن عدالتی انکار ایتمك لازمکلیر .

هم بو کوردیکمز اجراآت حکیمانه وافعال کریمانه واحسانات رحیمانه‌نك صاحبی حاشا . ثم حاشا . سفیه براویونجی . غدار برظالم اولدیغنی قبول ایتمك لازمکلیر .. بو ایسه « حقیقتلرك . ضدلرینه انقلابیدر

« حالبوكه » انقلاب حقائق » بتون اهل عقلك اتفاقيله محالدر.. ممكن
دكل يالكز هر شيئك وجودينی انكار ايدن سوفسطائی أبلهلر خارجدر..
ديمك بو ديياردن بشقه بر ديار واردر . اونده بر محكمهٔ كبرا بر معدلهٔ عليا .
بر مكرمهٔ عظما واردر . تا شو مرحمت وحكمت . عنايت . عدالت .
تماماً تظاهر ايتسونلر ..

. — « اون ايكنجی صورت » — .

كل شيمدی دونه جكز شو جماعتلرك رئيسلريله . وضابطلريله
كوروشه جكز وتجهيزاتلرينه باقه جكز كه او تجهيزات يالكز او ميدانده كی
قيصه بر مدت ايچنده كچمك ايچون ويرلمشميدر.. ياخود بشقه يرلرده
اوزون بر سعادت حياتی تحصيل ايتمك ايچونمی ويرلمشدر . كورهلم .
هر كسه وهر تجهيزاته باقه ميز . . فقط نمونه ايچون شو ضابطك جزدان
ودفترينه باقه جكز . بو جزدانده ضابطك رتبه سی معاشی وظيفه سی
مطلوباتی دوستور وحركتی واردر . باق بو رتبه برقاچ كونلك ايچون
دكل. بلك اوزون بر زمان ايچون ويريله بيلير .. شو معاشی خزينهٔ خاصه دن
فلان تاريخده آله جقسك . يازيليدر . حالبوكه او تاريخ چوق زمان
صكره وبو ميدان قپاندقدن صكره كلير . . شو وظيفه ايسه شو موقت
ميدانه كوره دكل بلكه پادشاهك قربنده دائمی بر سعادتی قزانمق
ايچون ويرلمشدر . . شو مطلوبات ايسه برقاچ كونلك بو مسافرخانه ده
كچمك ايچون اوله ماز . . بلكی اوزون ومسعودانه بر حيات ايچون
اوله بيلير .. شو دوستور ايسه بتون آچيغه ويروركه . . جزدان

صاحبی بشقه بر نامزددر . بشقه عالمه چاليشير . باق . شو دفترلره
آلتلر تجهيزاتنك صورت استعمالی ومسئوليتلر واردر . . حالبوكه
اكر يالكز بو ميداندن بشقه عالی دائمی بر ير بولونمازسه شو محكم
دفتر او قطعی جزدان بتون معناسز اولور .. هم شو محترم ضابط
ومكرم قوماندان ومعزز رئيس بتون أهاليدن اشاغی هر كسدن دها
بدبخت دها بيچاره . دها ذليل. دها مصيبتلی . دها فقير . دها ضعيف.
بر درجه يه دوشر. ايشته بوكا قياس ايت . هانكی شيئه دقت ايتسه ك
شهادت ايدركه . بو فانيدن صكره بر باقی وار . أی ارقداش . ديمك
بو موقت مملكت بر تارلا حكمنده در . . بر تعليمكاهدر . بر بازاردر .
ألبته ارقه سنده بر محكمهٔ كبرا بر سعادت عظما كله جكدر .. اكر بونی
انكار ايتسه ك بتون ضابطلرده كی جزدانلری . دفترلری. تجهيزاتلری.
دوستورلری بلكه شو مملكتده بتون انتظاماتی حتی حكومتی انكار
ايتمه يه مجبور اولورسك . وبتون واقع اولان اجراآتك وجودينی
تكذيب ايتمك لازمكلير . . او وقت سكا انسان وذيشعور دينيلمز . .
سوفسطائيلردن دها عقلسز اولورسك.. صاقين ظن ايتمه تبديل مملكت
دليللری بو اون ايكی صورته منحصردر . . بلكه حدوحسابه كلمز
امارهلر دليللر واركه شو قرارسز متغير مملكت . زوالسز . مستقر
بر مملكته تحويل ايديله جكدر . هم حدوحسابه كلمز اشارتلر علامتلر
واركه بو اهالی شو موقت مسافرخانهلردن آلنه جق سلطنتك مقر دائميسنه،
كوندريله جك. باخصوص كل سكا اون ايكی صورت قوتندن دها قوتلی
بر برهان دها كوستره جكم . ايشته كل باق . شو اوزاقده كی كورينن
جماعت عظيمه ايچنده اول آطه ده كورديكمز بيوك نيشان صاحبی

یاور اکرم برتبلیغاتده بولنیور کیده‌لم . دیکلیه‌لم باق . اوپارلاق
یاورا کرم باق‌اویوکسده‌تعلیق‌ایدلمش‌فرمان‌اعظمی‌أهالی‌یه‌بیلدیریور..
ودیور که‌حاضرلانیکز .. بشقه بردائمی مملکته‌کیده‌جکسکز اویله‌بر
مملکته‌که‌بومملکت‌اوکانسبةً برزندان‌حکمنده‌در. پادشاهمزك‌مقرسلطنتنه
کیدوب مرحمتنه احسانلرینه مظهر اوله‌جقسکز .. اکر کوزلجه
بوفرمانی‌دیکلیوب‌اطاعت ایتمه‌کز . یوقسه عصیان ایدوب دیکله‌من-
سه‌کز مدهش برزمانلره آتیله‌جقسکز کبی تبلیغاتده بولنیور..
سن‌ده کوریورسك که . اوفرمان أعظمده اویله اعجاز کار برطره
وارکه هیچ بروجهله قابل تقلید دکل سنك کبی سرسملردن بشقه
هرکس اوفرمان پادشاهك‌فرمانی اولدیغنی‌قطعی‌بیلیر.. واوپارلاق یاور
اکرم‌ده . اویله نشانلر وارکه سنك کبی کورلردن بشقه هرکس
اوذاتی پادشاهك پك طوغری ترجمان أوامری اولدیغنی یقیناً آکلار
عجبا اویاور اکرم اوفرمان‌اعظمله برابر بتون قوه‌تیله دعوا ایدوب
تبلیغ ایتدکلری شوتبدیل مملکت‌مسئله‌سی. هیچ قابلمیدرکه‌اعتراض
قبول ایتسون .. أوت قابل دکل الاکه بتون بوکوردیکمز هرشیئی
انکار ایده‌سك .. شیمدی ای آرقداش . سوز سنکدر .. سویله
نه‌دیورسن. دی. بن‌نه‌دیه‌جکم‌دها بوکا قارشی برشیئی‌دینله‌بیلیرمی..
کوندوزاورته‌سنده‌کونشه قارشی‌سوز سویلنه‌بیلیرمی.. یالکز. دیرمکه.
الحمدلله . یوز بیك دفعه شکر اولسون که وهم . وهوا تحکمندن .
نفس وهوس‌اسارتندن‌قورتولوب‌دائمی حبس وزنداندن‌خلاص‌اولدم.
وایناندم‌که بو قارما قاریشیق قرارسز مسافرخانه‌لردن بشقه وقرب
شاهانه‌ده بردیار سعادت واردر . بز اوکا نامزه‌دز . ایشته حشر

وآخرتدن کنایه وعبارت‌اولان شوحکایهٔ تمثیلیه بوراده تمام اولدی..
شیمدی توفیق الٰهیله حقیقت علیایه کچه‌جکز ، کچمش اون‌ایکی
صورته مقابل اون‌ایکی‌متساند حقیقتله ، برمقدمه بیان ایده‌جکز .

. — « مقدمه » — .

برقاچ اشارتله بشقه‌یرلرده ایضاح ایدیلن برقاچ مسئله‌یه اشارت
ایده‌رز .

« برنجی اشارت »

حکایه‌ده‌کی سرسم آدم اوأمین آرقداشی ایله اوچ حقیقتلری
وار . . « برنجی » نفس أماره‌م ایله قلبمدر.. « ایکنجی » فلسفه
شاکردلریله قرآن حکیم تلمیذلریدر . « اوچنجی أمت اسلامیه ایله
ملت کفریه‌در . . وفلسفه شاکردی وملت کفریه ونفس أماره‌نك
أك مدهش ضلالتی جناب حقی طانیمامقده‌در .. حکایه‌ده ناصل أمین
آدم دیمشدی . برحرف کاتبسز اولماز . برقانون حاکمسز اولماز .
بزده دیرزکه. ناصل که برکتاب. باخصوص اویله برکتاب که‌هرکلمه‌سی
ایچنده کوچك قلمله برکتاب یازلمش . هرحرفی ایچنده اینجه قلمله
برمنتظم قصیده یازلمش . کاتبسز اولمق صوك درجه‌ده محالدر. اویله‌ده
شوکائنات نقاشسز اولمق‌صوك درجه محال أندر محالدر. زیرا بوکائنات

اویله بر کتابدر که هر صحیفه‌سی چوق کتابلری تضمن ایدر. حتی هر کلمه‌سی ایچنده بر کتاب واردر. هر بر حرفی ایچنده بر قصیده واردر. بر یوزی بر صحیفه‌در. نه‌قدر کتاب ایچنده وار. بر آغاج بر کلمه‌در. نه‌قدر صحیفه‌سی واردر.. بر میوه بر حرف.. بر چکردك بر نقطه‌در.. او نقطه‌ده قوجه بر آغاجك پروغرامی، فهرسته‌سی وار.. ایشته بویله بر کتاب. اوصاف جلال و جمالنه نهایتسز قدرت و حکمته مالك بر ذات ذوالجلالك نقش قلم قدرتی اوله‌بیلیر. دیمك عالمك شهودیله بو ایمان لازمکلیر.. الا که ضلالتدن سرخوش اولمش اوله.. هر نصلکه بو خانه اوسطه‌سز اولماز.. باخصوص اویله بر خانه که خارقه صنعتلرله عجیب نقشلرله غریب زینتلرله تزیین ایدلمش. حتی هر بر طاشنده بر سرای قدر صنعت درج ایدلمش. اوسطه‌سز اولمق هیچ بر عقل قبول ایده‌مز. غایت ماهر بر صنعتکار ایستر باخصوص او سرای ایچنده سینما پرده‌لری کبی هر ساعتده حقیقی منزللر تشکیل ایدیلوب کمال انتظام ایله ألبسه دکیشدیردیکی کبی دکیشدیریور.. حتی هر بر حقیقی پرده ایچنده متعدد کوچك کوچك منزللر ایجاد ایدیلیور. اویله‌ده شو کائنات، نهایتسز. حکیم. علیم. قدیر. بر صانع ایستر.. چونکه شو محتشم کائنات اویله بر سرایدر که. آی، کونش، لامبالری، ییلدیزلر، مومللری، زمان بر ایپ و شریددر که.. او صانع ذوالجلال هر سنه بر بشقه عالمی اوکا طاقوب کوستریور.. او طاقدیغی عالمك ایچنده اوچیوز آلتمش طرزده منتظم صورتلری تجدید ایدیور.. کمال انتظام و حکمتله دکیشدیریور.. یر یوزینی بر سفرهٔ نعمت یاپمشکه هر بهار موسمنده اوچیوز بیك انوع مصنوعاتیله تزیین ایدیور.. حد و حسابه کلمز انواع

احساناتیله طولدیریور.. اویله بر طرزده‌کی نهایت اختلاط ایچنده قارشمش اولدقلری حالده نهایت درجه‌ده امتیاز و فرق ایله بربرلرندن آیریلیور.. بشقه جهتلری بوکا قیاس ایت.. نصل بویله بر سرایك صانعندن غفلت ایدیله‌بیلیر.. «هم نصلکه بولوطسز کوندوز اورته‌سنده کونشك دکز یوزنده بتون قبارجقلر اوستنده و قره‌ده بتون پارلاق شیلرده. و قارك بتون پارچه‌لرنده جلوه‌سی کوروندیکی و عکس مشاهده ایدلدیکی حالده کونشی انکار ایتمك نقدر عجیب بر دیوانه‌لك هزیانیدر.. چونکه او وقت بر تك کونشی انکار و قبول ایتمه‌مکله قطرات صاییسنجه قبارجقلر مقدارنجه، پارچه‌لر عددنجه حقیقی و بالاصاله کونشجکلری قبول ایتمك لازمکلیور.. هر ذره جکده‌کی آنجق بر ذره صیغیشه‌بیلدیکی حالده قوجه بر کونشك حقیقتی ایچنده قبول ایتمك لازمکلدیکی کبی. عیناً اویله شو صیره واری ایچنده هر زمان حکمتله دکیشن و دوزکونلك ایچنده هر وقت تازه‌لنن شو منتظم کائناتی کوروب خالق ذوالجلالی اوصاف کمالیله تصدیق ایتمه‌مك اوندن داها بر باد بر ضلالت دیوانه‌لکیدر. «بر جنت» هزیانیدر. زیرا هر شیئی حتی هر بر ذره‌ده بر الوهیت مطلقه قبول ایتمك لازمکلیر. چونکه مثلا: هوانك بر ذره‌سی هر بر چیچکه هر بر میوه هر بر یاپراغه کیرر. و ایشلیه‌بیلیر. ایشته شو ذره. اکر مأمور اولمازسه بتون کیره‌بیلدیکی و ایشلدیکی مصنوعلرك طرز تشکیلاتنی و صورتلرینك هیئاتلرینی بیلمك لازمدر.. تا ایچنده ایشلیه‌بیلسون.. دیمك محیط بر علم و قدرته مالك اولملی که بویله یاپسون. مثلا طوپراق هر بر ذره‌سی قابلدر که مختلف بتون تخملر. چکردکلره مدار و منشأ اولسون. اکر مأمور اولمازسه. دیمك لازم کلیور که اوتلر و آغاجلر

عددنجه معنوی جهازات وماکنه‌لری تضمن ایتسون . ویاخود اونلرك
بتون طرز وتشکیلاتنی بیلیر . یاپار . بتون اونلره « کیدیریلن »
صورتلری طانیر . دیکیله بیلیر . برصنعت وقدرت ویرلمك لازم کلیر .

دها سائرموجوداتی ایله قیاس ایت . تا آکلایه جقسك که هرشیده
آشکاره وحدانیتك چوق دلیللری وار .. أوت برشیدن هرشیئی یاپمق .
وهرشیئی برتك شیء یاپمق ایچون هرشیئك خالقنه خاص برایشدر ..
« وان من شيء الایسبح بحمده » فرمان ذیشانـنه دقت ایت . دیمك
واحداحدی قبول ایتمه‌مك موجودات عددنجه الـهلری قبول ایتمك
لازم کلیر .

. « ایکنجی اشارت » — .

حکایه‌ده بریاور اکرمدن بحث ایدلمش ودینیلمشکه . کوراولمیان
هرکس اونك نشانلرینی کورمکله آکلارکه اوذات . پادشاهك أمریله
حرکت ایدر.. واونك خاص بنده‌سیدر. ایشته اویاورا کرم . رسول
اکرمدر أوت شویله مزین برکائناتك اویله مقدس برصانعنه بویله
بررسول اکرم . ایشیق . شمسه لزوم درجه‌سنده ألزمدر .. چونکه
نصل کونش ضیاویرمکسزین ممکن دکلدر اویله‌ده ألوهیتده، پیغمبرلری
کوندرمکله کندینی کوسترمکسزین ممکن دکلدر .. « هم هیچ ممکن
اولورمیکه » نهایت کمالده اولان برجمال کوسترجی وتعریف ایدیجی
برواسطه ایله کندینی کوسترمك ایسته‌مسون .. « هم ممکن اولورمیکه »
غایت جمالده برکمال صنعت اونك اوزرینه انظار دقتی جاب ایدن

بردلال واسطه‌سیله تشهیر ایسته‌مسون هم هیچ برربوبیت عامه‌نك
سلطنت کلیه‌سی کثرت وجزئیات طبقاتنده وحدانیت وصمدیتنی
ذی الجناحین برمبعوث واسطه‌سیله اعلاننی ایسته‌مسون یعنی اوذات عبودیت
کلیه جهتیله کثرت طبقاتنك درکاه الـهی‌یه ایلچیسی اولدیغی کبی
قربیت ورسالت جهتیله درکاه الـهینك کثرت طبقاتنه مأموریدر . .
« هم هیچ ممکن اولورمیکه . » نهایت درجه‌ده برحسن ذاتی صاحبی
جمالنك محاسننی وحسننك لطائفنی آیینه‌لرده کورمك وکوسترمك
ایسته‌مسون یعنی برحبیب رسول واسطه‌سیله‌که . هم حبیبدر. عبودیتیله
کندینی اوکا سودیرر . آیینه‌دارلق ایدر . هم رسولدر اونی مخلوقاتنه
سودیرر جمال أسماسنی کوستر ر . « هم هیچ ممکن اولورمیکه عجیب
معجزه‌لرله. غریب وقیمتدار شیلرله طولی خزینه‌لر صاحبی . صرّاف
برتعریف ایدیجی . . و وصّاف برتشهیر ایدیجی واسطه‌سیله أنظار
خلقه عرض و باشلرنده اظهار ایتمکله کیزلی کمالاتنی بیان ایتمك
اراده ایتمه‌سون وایسته‌مسون .. « هم ممکن اولورمیکه » بوکائناتی
بتون أسماسنك کمالاتنی افاده ایدن مصنوعاتله تزیین ایدرك سیر ایچون
غریب وانجه صنعتلرله سوسله‌نیلمش برسرایه بکزه‌تسون‌ده رهبر
برمعلم تعیین ایتمه‌سون « هم هیچ ممکن اولورمیکه » بوکائناتك صاحبی.
شوکائناتك تحولاتنده‌کی مقصد وغایه نه‌اوله‌جغنی مشعر .. « طلسم مغلقنی »
هم موجوداتك نره‌دن نره‌یه نه‌جیه‌لك اوچ سؤال مشکلك « معماسنی »
برایلچی واسطه‌سیله آچدیرمه‌سون .. « هم هیچ ممکن اولورمیکه »
بوکوزل مصنوعات ایله کندینی ذیشعوره طانیتدیران وقیمتلی. نعمتلرله
کندینی سودیره‌ن صانع ذوالجلال اونك مقابلنده وذیشعوردن مرضیات

وآرزولری نه اولدیغنی بر ایلچی واسطه‌سیله بیلدیرمسون «هم هیچ ممکن اولورمیکه» نوع انسانی شعورجه کثرته مبتلا . استعدادجه عبودیت کلیه‌یه مهیا صورتنده یاراتوب معلم بر رهبر واسطه‌سیله اونلری کثرتدن وحدته یوزلرینی چویرمک ایسته‌مسون دها بونلر کبی چوق وظائف نبوت وارکه هر بری بر برهان قطعیدرکه . الوهیت رسالتسز اوله‌ماز .. شمدی عجبا عالمده محمد عربی علیه السلامدن بیان اولنان اوصاف و وظائفه دها أهل ودها جامع کیم ظهور ایتمش ورتبهٔ رساله و وظیفهٔ تبلیغیه اوندن دها أليق دها أوفق هیچ زمان کوسترمشمیدر .. خیر . اصلا . وقطعا . بلکه او بتون رسوللرك سیدیدر .. بتون أنبیانك امامیدر .. بتون أصفیانك سروریدر .. بتون مقربینك أقربیدر .. بتون مخلوقاتك أکملیدر .. بتون مرشدلرك سلطانیدر .. أوت اهل تحقیقاتك اتفاقیله شق قمر ، پارمقلرندن صو آقیتماسی کبی بیکه بالغ معجزاتندن حدوحسابه کلمز دلائل نبوتندن بشقه قرآن عظیم الشان کبی بر بحر حقائق وقرق وجهله معجزه اولان معجزهٔ کبرا ، کونش کبی رسالتنی کوسترمکه کافیدر بشقه رساله‌لرده قرآنك قرقه . قریب وجوه اعجازدن بحث ایتدیکمزدن بوراده قیصه کسیورز ..

. — « اوچنجی اشارت — » .

خاطره کلسونکه بو کوچوجك انسان نه أهمیتی وارکه بو عظیم دنیا اونك محاسبهٔ اعمالی ایچون قپانسون بشقه بر دائره آچیلسون . چونکه بو کوچوجك انسان جامعیت فطرت اعتباریله شو موجودات

ایچنده بر واسطه باشی بر دلال سلطنت الٰهیه بر عبودیت کلیه مظهری اولدیغندن بیوك أهمیتی واردر . «هم خاطره کلسونکه» قیصه‌جق بر عمرده نصل أبدی عذابه مستحق اولور . زیرا کفر شو مکتوبات صمدانیه درجه‌سنده وقیمتنده اولان کائنات معناسز . غایه‌سز بر درکه‌یه دوشوردیکی ایچون بتون کائناته قارشی بر تحقیر اولدیغی کبی بو موجوداتده جلوه‌لری نقشلری کورینن بتون أسماء قدسیهٔ الٰهیه‌یی انکار ایله . رد . وجناب حقك حقانیت وصدقنی کوسترن غیر متناهی بتون دلیللرینی تکذیب ورد اولدیغندن نهایتسز بر جنایت ایسه نهایتسز عذابی ایجاب ایدر .

. — « دردنجی اشارت » — .

نصل که حکایه‌ده اون ایکی صورتله کوردك که . هیچ بر جهتله ممکن دکل اویله بر پادشاهك اویله موقت مسافرخانه کبی بر مملکتی بولونسونده مستقر وحشمتنه مظهر وسلطنت عظماسنه مدار دیکر دائمی بر مملکتی بولنماسون اویله‌ده هیچ بر وجهله ممکن دکل که بو فانی عالمك باقی خالقی بونی ایجاد ایتسون باقی بر عالمی ایجاد ایتمسون . «هم ممکن دکل» شو بدیع وزائل کائناتك سرمدی صانعی بونی خلق ایتسون مستقر ودائمی دیکر بر کائناتی ایجاد ایتمسون . «هم ممکن دکل بو مشهر» ومیدان امتحان وتارلا حکمنده اولان دنیانك حکیم وقدیر ورحیم اولان اونی یراتسون اونك بوتون غایه‌لرینه مظهر اولان دار آخرتی خلق ایتمسون . بو حقیقت اون ایکی قپو ایله کیریلیر اون ایکی حقیقتله او قپولر آچیلیر أك قیصه وبسیطدن باشلارز .

. — « برنجی حقیقت » — .

باب ربوبیت وسلطنتدر که « اسم ربك » جلوه‌سیدر هیچ ممکنمیدر که شأن ربوبیت وسلطنت الوهیت باخصوص بویله بر کائناتی کمالاتی کوسترمك ایچون غایت عالی غایه‌لر ویوکسك مقصدلرله ایجاد ایتسون . اونك غایات ومقاصدینه قارشی ایمان وعبودیتله مقابله ایدن مؤمنلره مکافاتی بولونمه‌سون . واو مقاصدی رد وتحقیر ایله مقابله ایدن اهل ضلالته مجازات ایتمه‌سون .

— « ایکنجی حقیقت » —

باب کرم ورحمتدر که « کریم ورحیم » اسمنك جلوه‌سیدر . هیچ ممکنمیدر که کوستردیکی آثار ایله نهایتسز بر کرم ، ونهایتسز بر رحمت . ونهایتسز بر عزت ، ونهایتسز بر غیرت صاحبی اولان شو عالمك ربی کرم ورحمتنه لایق مکافات ، عزت وغیرتنه شایسته مجازات بولنماسون . أوت شو دنیا کیدیشاتنه باقیلسه کوریلیورکه أك عاجز أك ضعیفدن طوت . تاأك قوی‌یه قدر . هر جانلی‌یه لایق بر رزق ویریلیور . أك ضعیف أك عاجزه أك أیی رزق ویریلور . هر دردلی‌یه اومادیغی یردن درمان یتیشدیریلیور . اویله علوی بر کرمله ضیافتلر اکراملر اولنیورکه نهایتسز بر کرم ألی ایچنده ایشلدیکنی بداهةً کوستریور ..

مثلا : بهار موسمنده جنت حوریلری طرزنده بتون آغاجلری سندس مثالی لباسلرله . کیدیروب . چیچك . میوه‌لرك مرصعاتیله

سوسلندیروب خدمتکار ایدرك اونلرك لطیف أللری اولان دالّریله جشید جشید أك طاتلی أك مصنع میوه‌لری بزه تقدیم ایتمك . هم زهرلی بر سینکك ألیله شفالی أك طاتلی بالی بزه ییدیرمك ، أك کوزل ویموشاق بر لباسی . ألسز بر بوجکك ألیله بزه کیدیرمك . هم رحمتنك بیوك بر خزینه‌سنی کوچك بر چکردك ایچنده بزم ایچون صاقلامق قدر جمیل بر کرم نقدر لطیف بر رحمت أثری اولدیغی بداهةً آکلاشیلیر .. « هم انسان وبعض جنوارلردن » بشقه کونش . آی وآرضدن طوت تا أك کوچك مخلوقه قدر هر شیئی کمال دقتله وظیفه‌سنه چالیشمه‌سی ذره جه حدندن تجاوز ایتمه‌مسی بر عظیم هیبت تحتنده عمومی بر اطاعت بولونمه‌سی بیوك بر جلال وعزت صاحبنك امریله حرکت ایتدکلرنی کوستریور . « هم کرك نباتی وکرك حیوانی وکرك انسانی بتون والده‌لرك » او رحیم شفقتلریله . وسوت کبی » او لطیف غدا ایله . « او عاجز وضعیف » یاورولرك تربیه‌سی نقدر کنیش بر رحمتك جلوه‌سی . ایشلدیکی بداهةً آکلاشیلیر . « بو عالمك متصرفی » مادام نهایتسز بویله بر کرمی . نهایتسز بویله بر رحمتی . نهایتسز اویله بر جلال و عزتی واردر . نهایتسز جلال و عزت أدبسزلرك تأدیبنی ایستر .. نهایتسز کرم نهایتسز اکرام ایستر . نهایتسز رحمت کندینه لایق احسان ایستر .. حالبوکه بو فانی دنیاده بو قیصه عمرده دکزدن بر طاملا کبی میلیونلر جزئدن آنجق بر جزئی یرلشیر . وتجلی ایدر دیمك او کرمه لایق او رحمته شایسته . بر دار سعادت اوله‌جقدر . یوقسه کوندوزون ایشیغیله طولدیران کونشك وجودینی انکار کبی بو کورینن رحمتك وجودینی انکار

ایتمك لازمگلیر .. چونكه بر دها دونمه‌مك اوزره . زوال ایسه
شفقتی مصیبته محبتی . حرقته ونعمتی نقمته وعقلی مشؤم بر آلته
ولذتی أله قلب ایتدیرمكله حقیقت رحمتك انتفاسی لازم گلیر ..
هم او جلال وعزته اویغون بر دار مجازات اوله‌جقدر .. چونكه
اكثریا ظالم عزتنده ، مظلوم ذلتنده قالوب بورادن كوچوب گیدیورلر .
دیمك بر محكمهٔ كبرایه براقیلیور . تأخیر ایدیلیور . یوقسه براقیلمیور .
دگل بعضاً دنیاده دخی جزا ویرر . قرون سالفه‌ده جریان ایدن
عاصی ومتمرد قوملره گلن عذابلر كوستریور كه انسان باشی بوش
دگل بر جلال وغیرت سیلله‌سنه هر وقت معروضدر .. اوت هیچ
ممكنمیدر كه انسان عموم موجودات ایچنده . «أهمیتلی بر وظیفه‌سی»
«أهمیتلی بر استعدادی اولسونده» «انسانك ربی ده» انسانه بو قدر
منتظم مصنوعاتیله كندینی طانیتدیرسه مقابلنده انسان ایمان ایله اونی
طانیمازسه هم بو قدر رحمتك سوسلی میوه‌لریله كندینی سودیرسه .
مقابلنده انسان عبادتله كندینی اوكا سودیرمه‌سه . هم بو قدر بو دورلو
نعمتلریله محبت ورحمتنی اوكا كوسترسه . مقابلنده انسان شكر وحمد
ایله اوكا حرمت ایتمزسه جزاسز قالسون ، باشی بوش براقیلسون ،
او عزت غیرت صاحبی ذوالجلال ، بر دار مجازات حاضرلامسون ..
«هیچ ممكنمیدر كه» او رحمن رحیمك كندینی طانیتدیرمه‌سنه
مقابل ایمان ایله طانیمقله وسودیرمه‌سنه مقابل عبادتله سومك وسودیرمكله
ورحمتنه مقابل شكر ایله حرمت ایتمكله مقابله ایدن مؤمنلره بر دار
مكافاتی بر سعادت ابدیه‌یی ویرمسون ..

— «اوچنجی حقیقت» —

باب حكمت وعدالت اولوب «اسم حكیم وعادل» ك جلوه‌سیدر .
هیچ ممكنمیدر كه ذره‌لردن كونشلره قدر جریان ایدن حكمت وانتظام
عدالت و میزان ایله ربوبیتك سلطنتنی كوسترن ذات ذوالجلال ،
ربوبیتك جناح حمایه‌سنه التجا ایدن و او حكمت وعدالته ایمان
وعبودیتله توفیق حركت ایدن مؤمنلری تلطیف ایتمه‌سون . واو حكمت
وعدالته كفر وطغیانله عصیان ایدن أدبسزلری تأدیب ایتمه‌سون ..
حالبوكه بو موقت دنیاده او حكمت او عدالته لایق بیكدن بری
انسانده اجرا ایدلمیور . تأخیر ایدیلیور ..

أهل ضلالتك چوغی جزا آلمادن . أهل هدایتك ده . چوغی
مكافات كورمه‌دن بورادن كوچوب گیدیورلر ..

«دیمك بر محكمهٔ كبرایه» بر سعادت عظمی‌یه براقیلیور . اوت
كورونیوركه عالمده تصرف ایدن ذات نهایتسز بر حكمتله ایش
كوریور . اوكا برهانمی ایسترسك . هر شیدن مصلحت وفائده‌لره
رعایت ایتمسیدر ...

كورمیورمیسنكه مثلا: انسانده‌كی بتون اعضا . كمیكلر . طمارلر .
حتی بدنك حجیراتنده هر برنده . هر جزئنده فائده‌لر وحكمتلرك
كوزه‌دلمه‌سی . حتی بعض اعضاسی . بر آغاجك نقدر میوه‌لری وارسه
او درجه او عضوه حكمتلر وفائده‌لر طاقمه‌سی كوستریوركه نهایتسز
بر حكمت ألی ایله ایش كوریلیور هم هر شیئك صنعتنده نهایت درجه‌ده
انتظام بولنمه‌سی كوستریر كه نهایتسز بر حكمت ایله ایش كوریلیور ..

أوەت كوزەل بر چیچكك دقیق پروغرامنی كوچوجك بر تخمنده
درج ایتمك بیوك بر آغاجك صحیفۀ اعمالنی. تاریخچۀ حیاتنی. فهرستۀ
جهازاتنی. كوچوجك بر چكردكدن معنوی قدر قلمیله یازمق.
نهایتسز بر حكمت قلمی ایشلدیكنی كوستریر. هم هرشیئك خلقتنده
غایت درەجەدە حسن صنعت بولنماسی نهایت درەجەدە حكیم بر صانعك
نقشی اولدیغنی كوستریر. أوەت شو كوچوجك انسان بدەنی ایچنده
بتون كائناتك فهرستەسنی بتون خزائنی رحمتك آناختارلرینی. بتون
أسمالرینك آینەلری درج ایتمك نهایت درەجەدە بر حسن صنعت ایچنده
بر حكمتی كوستریر. « شیمدی هیچ ممكنمیدركه » شویله اجراآت
ربوبیتده حاكم بر (حكمت) او ربوبیتك قنادینه التجاء ایدن ایمانله
اطاعت ایدنلرك تلطیفنی ایستەمسون. هم عدالت ومیزان ایله ایش
كورولدیكنه برهانمی ایسترسك. هرشیئه حساس میزانلرله. مخصوص
اولچولرله وجودویرمك صورت كیدیرمك. یرلی یرینه قویمق. نهایتسز
بر عدالت ومیزان ایله ایش كورولدیكنی كوستریر... هم هرحق
صاحبنه استعدادینی نسبتنده حقنی ویرمك. یعنی وجودینك بتون
لوازماتی بقاسنك بتون جهازاتنی أك مناسب بر طرزده ویرمك.
نهایتسز بر عدالت ألی كوستریر. هم استعداد لسانیله احتیاج فطری
لسانیله. اضطرار لسانیله سؤال ایدیلن وایستەنیلنه دائمی جواب
ویرمك نهایت درەجەدە بر عدل وحكمتی كوستریور.. «شیمدی هیچ
ممكنمیدركه» بویله أك كوچك بر مخلوقك اك كوچك بر حاجتنك
امدادینه قوشان بر (عدالت وحكمت) انسان كبی أك بیوك بر مخلوقك
أك بیوك بر حاجتنی مهمل براقسین. اك بیوك استمدادینی وأك بیوك

سوألنی جوابسز براقسین. ربوبیتك حشمتنی عبادینك حقوقنی محافظه
ایتمكله محافظه ایتمسون.. « حالبوكه شو فانی دنیاده قیصه بر حیاتی
كچیرەن انسان اویله بر عدالتك حقیقتنه مظهر اولەماز.. واولمایور..
« دیمك بر محكمۀ كبرایه براقیلیور..» زیرا حقیقی عدالت ایستركه
شو كوچك انسان شو كوچكلكی نسبتنده دكل بلكه جنایتنك بیوكلكی
ماهیتنك اهمیتی. ووظیفەسنك عظمتی نسبتنده مكافات ومجازات
كورسون.. مادام شو فانی كچیجی دنیا. أبد ایچون خلق اولنان انسان
خصوصنده اویله بر عدالت وحكمته مظهریتدن چوق اوزاقدر. ألبته
عادل اولان اوذات جلیل ذوالجلالك وحكیم اولان اوذات جمیل ذوالجلالك
دائمی بر جهنمی أبدی بر جنتی بولنەجقدر..

. — « دردنجی حقیقت » — .

باب جود وجمالدر « اسم جواد وجمالك وجمیلك » جلوەسیدر.
« هیچ ممكنمیدركه. نهایتسز جود وسخاوت. توكنمز ثروت.
بتمز خزینەلر. مثلسز سرمدی جمال. قصورسز أبدی كمال. بردار
سعادت ومحل ضیافت ایچنده دائمی بولنەجق اولان محتاج شاكرلری
مشتاق آینەدارلری، متحیر سیرجیلری ایستەمسونلر.. أوت دنیا
یوزینی بوقدر مزین مصنوعاتله سوسلندیرمك. آی ایله كونشی لامبا
یاپمق. یریوزینی بر صفرۀ نعمت ایدرك مطعوماتك أك كوزل چشیدلریله
طولدیرمق. میوەلی آغاجلری بر ر قاب یاپمق هرموسمده برچوق
دفعەلر تجدید ایتمك.. حدسز بر جود وسخاوتی كوستریر. بویله نهایتسز

بر جود وسخاوت اویله توکنمز خزینه‌لر ورحمت. هم دائمی. هم آرزو ایدیلن هر شیئی ایچنده بولنور. بر دار ضیافت ومحل سعادت ایستر .. هم قطعی ایستر که . . او ضیافتدن تلذذ ایدنلر . او محل سعادته داوم ایتسونلر . أبدی قالسونلر. تا زوال وفراق ایله ألم چکمسونلر چونکه زوال ألم لذت اولدیغی کبی . زوال لذت دخی ألمدر . اویله سخاوت ألم چکدیرمک ایسته‌مز. دیمک أبدی بر جنت . هم ایچنده أبدی محتاجلر ایستر .. چونکه نهایتسز جود وسخا . نهایتسز احسان ایتمک ایستر نعمتلندیرمک ایستر .. نهایتسز احسان نعمتلندیرمک ایسه .. نهایتسز منتدارلق نعمتلنمک ایستر .. بو ایسه احسانه مظهر اولان شخصک دوام وجودینی ایستر . . تا دائمی تنعمله . او دائمی انعامه قارشی شکر ومنتدارلغنی کوسترسون.. یوقسه زوال ایله آجیلاشان جزئی بر تلذذ قیصه‌جق بر زمانده اویله بر جود وسخانک مقتضاسیله قابل توفیق دکلدر..

هم دخی مشهر صنعت الهیه اولان اقطار عالم سرکیلرینه باق . . بر یوزنده‌کی نباتات وحیواناتک اللرنده اولان اعلانات ربانیه‌یه دقت ایت .. محاسن ربوبیتک دلاللری اولان أنبیا وأولیایه قولاق ویر . نصل متفقاً صانع ذوالجلالک قصورسز کمالاتی خارقه وصنعتلرینک تشهیریله کوستریورلر. بیان ایدیورلر.. انظار دقتی جلب ایدیورلر.. دیمک بو عالمک صانعی پک مهم وحیرت ویریجی . وکیزلی کمالاتی واردر.. بو خارقه صنعتلرله اونلری کوسترمک ایستر .. چونکه کیزلی قصورسز کمالات ایسه تقدیر ایدیجی . استحسان ایدیجی . ماشاءالله دیه‌رک مشاهده ایدیجیلرک باشلرنده تشهیر ایستر . . دائمی کمالات ایسه دائمی تظاهر ایستر . . او ایسه تقدیر واستحسان ایدیجیلرک دوام وجودینی

ایستر .. بقاسی اولمیان بر استحسان ایدیجینک نظرنده کمالاتک قیمتی سقوط ایدر .. هم دخی کائناتک یوزنده سرپیلمش اولان غایتله کوزل وصنعتلی پارلاق وسوسلی شو موجودات ایشیق کونشی بیلدیردیکی کبی مثلسز معنوی بر جمالک محاسننی بیلدیریر .. و نظیرسز خفی بر حسنک لطائفنی اشعار ایدیور .. او منزه حسن . او مقدس جمالک جلوه‌سندن أسمالرده بلکه هر أسمده چوق کیزلی دفینه‌لر بولندیغنی اشارت ایدر.. ایشته درجه عالی نظیرسز . کیزلی بر جمال ایسه کندی محاسننی بر مرآتده کورمک وحسنک درجاتی وجمالک مقیاسلرنی ذیشعور ومشتاق بر آیینه‌ده مشاهده ایتمک ایستدیکی کبی باشقه‌لرک نظریله ینه سوکیلی جماله باقمق ایچون کورونمکده ایستر . . دیمک ایکی وجهله کندی جماله باقمق . بری ، هر بری باشقه رنکده اولان آیینه‌لرده بالذات مشاهده ایتمک . دیکری مشتاق اولان سیرجی ومتحیر اولان استحسانجیلرک مشاهده‌سیله مشاهده ایتمک ایستر . دیمک حسن وجمال. کورمک .. کورونمک ایستر .. کورمک .. کورونمک .. ایسه مشتاق سیرجی .. متحیر استحسانجیلرک وجودینی ایستر .. حسن ، جمال ، أبدی ، سرمدی اولدیغندن مشتاقلرک دوام وجودلرینی ایستر.. چونکه دائمی بر جمال ایسه زائل بر مشتاقه راضی اولاماز . . زیرا دونمه‌مک اوزره زواله محکوم اولان بر سیرجی زوالک تصوریله محبتی عداوته دونر . حیرتی استخفافه . . حرمتی تحقیره میل ایدر . . چونکه خودکام انسان بیلمدیکی شیئه دوشمان اولدیغی کبی یتشمدیکی شیئه‌ده ضددر . . حالبوکه نهایتسز بر محبت حدسز بر شوق واستحسان ایله مقابله‌یه لایق اولان بر جماله قارشی ضمناً بر عداوت . وکین وانکار

ایله مقابله ایدر . ایشته کافر اللهك دوشمانی ، اولدیغنك سری بوندن آکلاشیلیور .. مادام اونهایتسز سخاوت . جود . اومثلسز جمال . حسن اوقصورسز کمالات أبدی متشکرلری . مشتاقلری . مستحسنلری اقتضا ایدرلر . حالبوکه ، شومسافرخانهٔ دنیاده کوریورز . هرکس چابوق کیدوب غائب اولیور . او سخاوتك احسانی آنجق آز برپارچه طاتار . اشتهاسی آچیلیر فقط بیمز کیدر . اوجمال اوکمالك دخی آنجق بر آز ایشیغنی بلکه برضعیف کولکه‌سنی برآنده باقوب طویمه‌دن کیدر . دیمك بر سیرانکاه دائمی‌یه کیدیلیور . الحاصل نصلکه شوعالم بتون موجوداتیله صانع ذوالجلاله قطعی دلالت ایدر . صانع ذوالجلالك ده صفات وأسماء قدسیه‌سی ده دار آخرته دلالت ایدر وکوستر ر وایستر ..

. — « بشنجی حقیقت » — .

باب شفقت . وعبودیت محمدیه‌در . «اسم مجیب ورحیمك جلوه‌سیدر» «هیچ ممکن‌میدرکه . أك أدنی برحاجتی أك أدنی برمخلوقندن کوروب کمال شفقتله اوممادیغی یردن اسعاف ایتمك وأك کیزلی برسسنی . أك کیزلی برمخلوقندن ایشیدوب امداد ایدن ، لسان حال وقال ایله ایسته‌نیلن هرشیئه اجابت ایدن نهایتسز برشفقت ومرحمت صاحبی « بر رب » أك بیوك برعبدندن أك سوکیلی مخلوقندن أك بیوك حاجتنی کوروب بیتیرمسون . اسعاف ایتمسون . أك یوکسك دعایی ایشیدوب قبول ایتمسون . . اوت مثلا : حیواناتك . ضعیفلرینك . ویاورولرینك

رزق وتربیه خصوصنده کورینن لطف وسهولتی کوستریورکه شوکائناتك مالکی نهایتسز برمرحمتله ربوبیت ایدر . ربوبیتده بودرجه رحیمانه برشفقت « هیچ قابلمیدرکه » مخلوقاتك أك أفضلنك أك کوزل دعاسنی قبول ایتمسون .. بوحقیقتی بشقه بررساله‌ده ایضاح ایتدیکم وجهله شوراده دخی مکرراً شویله بیان ایده‌لم . ای نفسمله برابر بنی دیکله‌ین آرقداش حکایهٔ تمثیلیه‌ده دیمشدك . برآطه‌ده براجتماع وار . بریاور اکرم برنطق اوقویور . اونك اشارت ایتدیکی حقیقت شویله‌درکه . کل بوزماندن تجرد ایدوب فکراً عصر سعادته وخیالاً جزیرة العربه کیدیورز . تاکه رسول اکرمی وظیفه باشنده وعبودیت ایچنده کوروب زیارت ایدرز . باق اوذات نصلکه رسالتیله . هدایتیله . سعادت أبدیه‌نك سبب حصولی و وسیلهٔ وصولیدر .. اونك کبی عبودیتله ودعاسیله اوسعادتك سبب وجودی وجنتك وسیلهٔ ایجادیدر . ایشته باق او ذات اویله بر صلات کبراده . برعبادت علیاده سعادت أبدیه ایچون دعا ایدیورکه . کویا بو جزیره بلکه بوتون ارض اونك عظمتلی نمازیله نماز قیلار . نیاز ایدر . چونکه عبودیتی ایسه اوکا اتباع ایدن امتك عبودیتنی تضمن ایتدیکی کبی . موافقت سریله بتون أنبیانك سر عبودیتنی تضمن ایدر . هم اویله‌ده صلات کبرایی اویله برجماعت عظماده قیلار . نیاز ایدیورکه . کویا بنی آدمك . حضرت آدمدن عصرمزه بلکه قیامته قدر بتون نورانی وکامل انسانلر اوکا تبعیتله اقتدا ایدوب دعاسنه آمین دیرلر . باق . هم اویله بقا کبی برحاجت عامه ایچون دعا ایدیورکه . دکل أهل ارض بلکه أهل سماوات بلکه بتون موجودات نیازینه اشتراك ایدوب لسان حال ایله . اوخ .

أوت . يارښا وير . دعاسنى قبول ايت . بزده ايستيورز . ديورلر .
هم باق . اويله حزينانه . اويله محبوبانه . اويله مشتاقانه . اويله تضرع
عكارانه . سعادت باقيه ايستيوركه . بتون كائناتى آغلاتديروب دعاسنه
اشتراك ايتديريور . باق هم اويله برمقصد اويله برغايه ايچون سعادت
ايستيوب دعا ايديوركه. انسانى وبتون مخلوقاتى أسفل سافلين اولان
فناء مطلقه سقوطدن . قيمتسزلكدن . فائدهسزلكدن . عبثيتدن
اعلاءعليين اولان قيمته . بقايه . علوى وظيفهيه مكتوبات صمدانيه
اولمسى درجهسنه چيقاريور.. باق هم اويله يوكسك. برفيزار استمداد-
كارانه ايله ايستهيور. واويله طاتلى برنياز استرحامكارانه ايله يالواريوركه.
كويا بتون موجوداته . سماواته . عرشه . ايشتديروب . وجده
كتيروب. دعاسنه آمين. اللهم آمين ديدريور . . باق هم اويله سميع
وكريم برقديردن اويله بصير ورحيم برعليمدن . سعادت وبقايى
ايستيوركه . بالمشاهده أك كيزلى برذى حياتك . أك كيزلى برآرزوسنى.
أك خفيف برنيازينى كورور . ايشيدير. قبول ايدر . مرحمت ايدر .
لسان . حال ايله اولسهده اجابت ايدر . اويله صورت حكيمانه . بصيرانه
رحيمانهده ويررواجابت ايدركه شبهه براقماز. اوتربيه وتدبير اويله برسميع
وبصيره مخصوص اويله بركريم ورحميه خاصدر. عجبا بتون بنى آدمى
آرقهسنه آلوب شو آرض اوستنده طوروب عرش أعظمه متوجهاً
أل قالديروب نوع بشرك خلاصهٔ عبوديتى جامع حقيقت . عبوديت
احمديه ايچنده دعا ايدن شو شرف نوع انسان وفريد كون وزمان
اولان فخر كائنات نه ايستهيور . ديكليهلم . باق كنديسنه وامتنه
سعادت أبديه ايستيور بقا ايستهيور . جنت ايستهيور . هم موجودات

آيينهلرنده جماللرينى كوسترهن بتون أسماء قدسيهٔ الٰهيه ايله برابر
ايستيور . او أسمادن شفاعت طلب ايديور . كوريورسك اكر
آخرتك حسابسز اسباب موجبهسى . دلائل وجودى . اولمسهايدى .
يالكز شو ذاتك تك دعاسى بهارمزك ايجادى قدر خالق رحيمك
قدرتنه خفيف كلن شو جنتك بناسنه سببيت ويرهجكدى . أوت
بهارمزده بر يوزينى بر محشر ايدن يوز بيك حشر نمونهلرينى ايجاد
ايدن قدير مطلقه جنتك ايجادى قدر نصل آغير اولهبيلير . . ديمك
نصلكه اونك رسالتى شو دار امتحانك آچماسنه سببيت ويردى .
« لولاك لولاك لما خلقت الافلاك » سرينه مظهر اولدى . اونك كبى
عبوديتى دخى اوتهكى دار سعادتك آچيلماسنه سببيت ويردى « عجبا
هيچ ممكنميدركه » بتون عقللرى حيرتده براقان . شو انتظام عالم
وكنيش رحمت ايچنده قصورسز حسن صنعت . مثلسز جمال ربوبيت
او دعايه اجابت ايتممكله بويله بر چيركينلكى . بويله برمرحمتسزلكى .
بويله بر انتظامسزلغى قبول ايتسون . . يعنى أك جزئى . أك اهميتسز
آرزولرى . سسلرى أهميتله ايشيدوب ايفا ايتسون . بر ينه كتير-
سون . . أك أهميتلى لزوملى آرزولرى أهميتسز كوروب ايشتمهسون . .
آكلامهسون . ياپمسون . حاشا وكلا . . يوز بيك دفعه حاشا . بويله
بر جمال بويله بر چيركينلكى قبول ايدوب چيركين اولهماز . . ديمك
رسول اكرم رسالتيله دنيانك قپوسنى آچديغى كبى . عبوديتيلهده
آخرتك قپوسنى آچار عليه صلوات الرحمن . ملءالدنيا ودارالجنان «
اللهم صل وسلم على عبدك ورسولك ذالك الحبيب الذى هو سيد-
الكونين ، وفخر العالمين . وحيات الدارين . و وسيلة السعادتين .

وذوالجناحين . ورسول الثقلين . وعلى آله وصحبه اجمعين . وعلى اخوانه من النبيين والمرسلين آمين . .

. — « آلتنجى حقيقت » — .

باب حشمت وسرمديت اولوب « اسم جليل وباقى » جلوه‌سيدر . هيچ ممكنميدركه . . بتون موجوداتى كونشلردن . آغاجلردن ذره‌لره قدر أمر بر نفرى حكمنده تسخير واداره ايدن بر حشمت ربوبيت شو مسافرخانهٔ دنياده موقت بر حياة كچيره‌ن پريشان فانيلر اوستنده طورسون . سرمدى باقى بر دائرهٔ حشمت واُفقى عالى بر مدار ربوبيتى ايجاد ايتمه‌سون . أووت شو كائناتده كورينن موسملرك دكيشمه‌سى كبى حشمتلى اجراآت سياراتنك طياره مثالى حركتلرى كبى عظمتلى حركاتِ ارض انسانه بشيك . كونشى خلقه لامبا ياپمق كبى دهشتلى تسخيرات . ئولمش قورومش كرهٔ ارضى ديرلتمك سوسلنديرمك كبى كنيش تحويلات كوستريوركه . پرده آرقه‌سنده معظم بر ربوبيت وار . محتشم بر سلطنتله حكم ايديور . بويله بر سلطنت ربوبيت كنديسنه لايق بر رعيت ايستر . . وشايسته بر مظهر ايستر . حالبوكه كوريورسك ماهيتجه أك جامع ومهم رعيتى وبنده‌لرى شو مسافرخانهٔ دنياده پريشان بر صورتده موقة طوپلامشلر . مسافرخانه ايسه هر كون طولار . بوشانير . هم بتون رعيت تجربهٔ خدمت ايچون شو ميدان امتحانده موقةً بولنيورلر . ميدان ايسه هر ساعت تبدل ايدر . هم بتون او رعيت صانع ذوالجلالك قيمتدار

يكى تزييناتى ايجاد ايدر بونى كوردكدنصكره هيچ شبهه‌ك قالبرميكه بو يولده بو خانى ياپان ذاتك . دائمى پك عالى منزللرى هم توكنمز پك قيمتلى خزينه‌لرى . هم مستمر پك بيوك بر سخاوتى واردر . شو خانده كوستردييكى اكرام ايله مسافرلرينى كندى يانده بولنان شيلره اشتهالرينى آچيور . واونلره حاضرلدييغى هديه‌لره رغبتلرينى اوياندريور . . عيناً اونك كبى شو مسافرخانهٔ دنياده‌كى وضعيتى سرخوش اولمه‌دن دقت ايتسه‌ك طقوز أساس آكلارسك . « برنجى أساس » آكلارسك كه او خان كبى بو دنيا دخى كندى ايچون دكل كندى كنديسنه‌ده بو صورتى آلمسى محالدر . بلكه قافلهٔ مخلوقاتك كلوب . قونمق . كوچمك ايچون طولوب بوشانان حكمتله ياپيلمش بر مسافرخانه‌سيدر . « ايكنجى اساس » هم آكلارسك كه شو خانك ايچنده اوطورانلر مسافرلردر . اونلرك « رب » كريمى اونلرى دارالسلامه دعوت ايدر ـ « اوچنجى اساس » ـ هم آكلارسك كه شو دنياده‌كى تزيينات يالكز تلذذ ويا تنزه ايچون دكل . چونكه بر زمان لذت ويرسه فراقيله برچوق زمان ألم ويرر . . سكا طاتديرر . اشتهاكى آچار . فقط طويورماز . چونكه يا اونك عمرى قيصه . يا سنك عمرك قيصه‌در . طويمغه كافى دكل . ديمك قيمتى يوكسك . مدتى قيصه اولان شو تزيينات عبرت ايچوندر . . شكر ايچوندر . اصول دائميسنه تشويق ايچوندر . بشقه غايت علوى غايه‌لر ايچوندر . . « دردنجى اساس » هم آكلارسك كه بو دنياده‌كى مزينات ايسه جنتده أهل ايمان ايچون رحمت رحمانله ادخار اولنان نعمتلرك نمونه‌لرى صورتلرى حكمنده‌در . « بشنجى اساس » هم

آكلارسك كه شو فانی مصنوعات فنا ایچون دكل . بر پارچه كورینوب
محو اولمق ایچون یارادلمشلر . بلكه وجودده قیصه بر زمان طوپلانوب
مطلوب بر وضعیت آلوب . تا صورتلری آلینسون . تمثاللری
طوتولسون . . معنالری بیلنسون . نتیجه‌لری ضبط ایدلسین . مثلا
أهل أبد ایچون دائمی منظره‌لر نسج ایدلسون . هم عالم بقاده
بشقه غایه‌لره مدار اولسون . اشیا بقا ایچون یارادلدیغی . فنا
ایچون اولمدیغی . بلكه صورةً فنا ایسه‌ده . تمام وظیفه و ترخیص
اولدیغی بونكله آكلاشیلیور كه . فانی برشیٔ بر جهتله فنایه كیدر .
چوق جهتلرله باقی قالیر . مثلا قدرت كلمه‌لرندن اولان شو چیچكه
باقكه . قیصه بر زمانده او چیچك تبسم ایدوب بزه بقار . درعقب
فنا پرده‌سنده صاقلانیر . فقط سنك آغزندن چیقان كلمه كبی . او
كیدر . فقط بیكلر مثاللرینی قولاقلره تودیع ایدر . دیكله‌ین عقللر
عددنجه معنالرینی عقللرده ابقا ایدر . چونكه وظیفه‌سی اولان افادهٔ
معنا بیتدكدنصكره كندیسی كیدر . فقط اونی كورن هرشیئك
حافظه‌سنده ظاهری صورتنی . وهر بر تخمینده معنوی ماهیتنی براقوب
اویله كیدیور ، كویا هر حافظه ایله هر تخوم حفظ زینتی ایچون
برر فطوغراف . ودوام بقاسی ایچون برر منزلدرلر . أك بسیط مرتبهٔ
حیاتده اولان مصنوع بویله ایسه أك یوكسك طبقهٔ حیاتده وارواح
باقیه صاحبی اولان انسان نقدر بقا ایله علاقه‌دار اولدیغی آكلاشیلیر . .
چیچكلی ومیوه‌لی قوجه نباتاتك بر پارچه روحه بكزه‌ین هر برینك
قانون تشكلاتی تمثال صورتی ذره‌جكلر كبی تخملرده كمال انتظام ایله
دغدغه‌لی انقلابلر ایچنده ابقا و محافظه ایدلمسیله غایت جمعیتلی و بویكسك

بر ماهیته مالك . خارجی بر وجود كیدیرلمش . ذیشعور نورانی قانون
أمری اولان روح بشر نه درجه بقا ایله مربوط وعلاقه‌دار اولدیغی
آكلاشیلیر . « التنجی اساس » هم آكلارسك كه انسان ایپی بوغازینه
صاریلوب ایستدیكی یرده اوتلامق ایچون باشی بوش براقیلمامشدر .
بلكه بتون عمللرینك صورتلری آلنوب یازیلیر . بتون فعللرینك
نتیجه‌لری محاسبه ایچون ضبط ایدیلیر . . « یدنجی اساس » هم
آكلارسك كه . كوز موسمنده یاز . بهار عالمنك كوزل مخلوقاتنك
تخریباتی اعدام دكل . بلكه وظیفه‌لرك تمامیله ترخیصاتیدر . هم یكی
بهارده كله‌جك مخلوقاته بر بوشالتمق ایچون تفریغاتدر . ویكی وظیفه‌دار
كلوب قونه‌جق . و وظیفه‌دار . موجوداتك . كلمه‌سنه . بر حاضرله -
مقدر . واحضاراتدر ذیشعوره وظیفه‌سنی اونوتدیران غفلتدن .
وشكرینی اونوتدیران سرخوشلقدن ایقاظات سبحانیه‌در . .
« سكزنجی اساس » هم آكلارسك كه شو فانی عالمك سرمدی صانعی
ایچون بشقه وباقی بر عالمی واركه عبادینی اورایهٔ سوق واوكا تشویق
ایدر . . « طقوزنجی اساس » هم آكلارسك كه اویله بر رحمن اویله
بر عالمده اویله خاص عبادینه اویله اكراملر ایده‌جك . نه كوز كورمش
نه قولاق ایشتمش نه قلب بشره خطور ایتمشدر آمنا

. -- « یدنجی حقیقت » — .

باب حفظ وحفیظیت اولوب « اسم حفیظ » ورقیبك جلوه‌سیدر .
هیچ ممكنمیدر كه ، كوكده ، یرده ، قره‌ده ، دكزده ، یاش ، قورو ،

كوچك ، بيوك ، عادى ، عالى هرشيئى كمال انتظام وميزان ايچنده محافظه ايدوب بردرلو محاسبه ايچنده نتيجه‌لرينى آله‌ين ، بر حفيظيت . انسان كبى ، بيوك بر فطرتده خلافت كبى بيوك بر رتبه‌ده امانت كبرا كبى بيوك وظيفه‌سى اولان بشرك ربوبيت عامه‌يه تماس ايدن عمللرى وفعللرى محافظه ايدلمه‌سين . محاسبه اله‌كندن كچيرلمه‌سون . عدالت ترازوسنده طارتيلمه‌سون . شايسته جزا ومكافاتنى چكمه‌سون .. خير . اصلا . اوت شو كائناتى اداره ايدن ذات هرشيئى نظام وميزان ايچنده محافظه ايديور . نظام ميزان ايسه علمله حكمت واراده ايله قدرك تظاهريدر . چونكه كوريورز هر مصنوع وجودنده غايت منتظم وموزون ياراديليور . هم حياتى مدتجه دكيشديرديكى صورتلر دخى بر انتظاملى اولديغى حالده هيئت مجموعه‌سيده بر انتظام تحتنده‌در . زيرا كوريورز كه وظيفه‌نك بيتمه‌سيله عمرينه نهايت ويريلن وشو عالم شهادتدن كوچوب كيدن هرشيئك حفيظ ذوالجلال برچوق صورتلرينى الواح محفوظه حكمنده اولان حافظه‌لرده بردرلو مثالى آيينه‌لرده حفظ ايدوب اكثريا تاريخچهٔ حياتنى چكردكنده نتيجه‌سنده نقش ايدوب يازيور .. ظاهر وباطن آيينه‌لرده ابقا ايديور . مثلا : بشرك حافظه‌سى آغاجك ميوه‌سى . ميوه‌نك چكردكى . چيچكك تخومى . قانون حفيظيتك عظمت احاطه‌سنى كوستريور ، كورميورميسك كه قوجه بهارك هپ چيچكلى . ميوه‌لى بتون موجوداتى وبونلرك كنديلرينه كوره بوتون صحائف اعمالى تشكلاتنك قانونلرى . صورتلرينك تمثاللرى محدود بر مقدار تخومجقلر ايچلرنده يازارق محافظه ايديليور . ايكنجى بر بهارده اونلره كوره بر محاسبه ايچنده صحيفهٔ عمللرينى نشر ايدوب كمال انتظام

وحكمتله قوجه ديكر بهار عالمى ميدانه كتيرمكله حفيظيتك نه درجه قوتلى احاطه ايله جريان ايتديكنى كوستريور ..

عجبا كچيجى ، عادى ، بقاسز ، اهميتسز شيلرده بويله محافظه ايديليرسه ، عالم غيبده ، عالم آخرتده عالم ارواحده . ربوبيت عامه‌ده مهم ثمره ويرن بشرك عمللرى حفظ ايچنده كوزه‌دلمك صورتيله اهميتله ضبط ايدلمه‌مسى قابلميدر . خير اصلا ، اوت شو حفيظيتك بو صورتده تجليسندن آكلاشيليور كه شو موجوداتك مالكى مالكنده جريان ايدن هرشيئك انضباطنه بيوك بر اهتمامى وار . هم حاكميت وظيفه‌سنده نهايت درجه‌ده دقت ايدر . هم ربوبيت سلطنتنده غايت اهتمامى كوزه‌تير . اودرجه كه أك كوچك بر حادثه‌يى أك اوفاق بر خدمتى يازار . يازديرر . مالكنده جريان ايدن هرشيئك صورتنى متعدد شيلرده حفظ ايدر . شو حفيظيت اشارت ايدر كه اهميتلى بر محافظهٔ اعمال دفترى آچيله‌جق وبالخاصه ماهيتجه أك بيوك ، أك مكرم أك مشرف . بر مخلوق اولان انسانك بيوك اولان عمللرى مهم اولان فعللرى . مهم بر حساب وميزانه كيره‌جك صحيفهٔ عمللرى نشر ايديله‌جك . عجبا هيچ قابلميدر انسان خلافت وامانتله مكرم اولسون . ربوبيتك كليات شئوننه شاهد اوله‌رق كثرت دائره‌لرنده وحدانيت الٰهيه‌نك دلاللغنى ايتمكله اكثر موجوداتك تسبيحات وعبادتلرينه مداخله ايدوب ظابطلك ومشاهده‌لك درجه‌سنه چيقسون ده صكره قبره كيدوب راحتله ياتسون . واويانديرلمسون . كوچك بيوك هر عمللرندن سؤال ايدلمسون . محشره كيدوب محكمهٔ كبراىى كورمسون خير اصلا . هم بتون كله‌جك زمانده اولان ممكناته قدير اولديغنه بتون كچمش زمانده‌كى معجزات قدرتى اولان وقوعاتى شهادت ايدن وقيامت

وحشره‌یك بكزه‌ین . قیش ایله بهاری هر وقت بالمشاهده ایجاد ایدن بر قدیر ذوالجلالدن انسان نصل عدمه كیدوب قاچه‌بیلیر . طوپراغه كیروب صاقلانه‌بیلیر . مادام بو دنیاده اوكا لایق محاسبه كورولوب حكم ویرلمیور . ألبته بر محكمهٔ كبرا بر سعادت عظمایه كیده‌جكدر . .

. — « سكزنجی حقیقت » — .

باب وعد . و وعیددر « اسم جمیل وجلیلك » جلوه‌سیدر . « هیچ ممكنمیدر كه » علیم مطلق وقدیر مطلق اولان شو مصنوعاتك صانعی . بتون أنبیانك تواترله خبر ویردكلری وبتون صدیقین وأولیانك اجماع ایله شهادت ایتدكلری مكرر . وعد . ووعید الٓهیه‌سنی یرینه كتیرمیوب حاشا عجز وجهلنی كوسترسون . . حالبوكه وعد . و وعیدنده بولندیغی أمرلر قدرتنه هیچ آغیر كلمز . پك خفیف وپك قولای . . كچمش بهارك حسابسز موجوداتی كله‌جك بهارده قسماً عیناً . قسماً مثلاً اعاده‌سی قدر قولایدر . ایفاء وعد ایسه هم بزه هم هرشیئه هم كندیسنه هم سلطنت ربوبیتنه پك چوق لازمدر . خلف الوعد ایسه هم عزت اقتدارینه ضددر . هم احاطهٔ علمیه‌سنه منافیدر . زیرا خلف الوعد یا جهلدن یا عجزدن كلیر . أی منكر بیلیرمیسنكه كفر انكار ایله نقدر احمقجه بر جنایت ایشلیورسك كه كندیتی . یالانجی . وهمی . هزیانجی . عقلنی آلدادیجی . نفسی تصدیق ایدوب هیچ بر وجهله خلف وخلافه مجبوریتی اولمیان وهیچ بر وجهله خلاف اونك عزتنه وحیثیتنه یاقیشمیان وبتون

كورینن شیلر وایشلر صدقنه وحقانیتنه شهادت ایدن بر ذاتی تكذیب ایدیورسك . . نهایتسز كوچكلك ایچنده نهایتسز بیوك جنایت ایشلیورسك . ألبته أبدی بیوك جزایه مستحق اولورسك . . بعض أهل جهنمك بردیشی طاغ قدر اولمسی جنایتنك بیوكلكنه بر مقیاس اوله‌رق خبر ویرلمش . مثالك شو یولجی‌یه بكزر كه كونشك ضیاسندن كوزنی قپار . قفاسی ایچنده‌كی خیالنه بقار . وهمی بر ییلدیز بوجكی كبی . قفا فنارینك . ایشیغیله دهشتلی یولینی تنویر ایتمك ایسته‌یور . مادام شو موجودات . حق سویله‌ین صادق كلمه‌لری ، شو حادثات كائنات . طوغری سویله‌ین ناطق آیتلری اولان جناب حق وعد ایتمش . ألبته یاپه‌جقدر . . بر محكمهٔ كبرا آچه‌جقدر . بر سعادت عظمایه ویره‌جكدر . .

. — « طقوزنجی حقیقت » — .

باب احیا واماته‌در . « اسم . حی . قیوم . محیي وممیتك » جلوه‌سیدر . هیچ ممكنمیدر كه » . ئولمش قورومش قوجه ارضی احیا ایدن . واو احیا ایچنده هر بری بشر حشری كبی . عجیب اوچیوز بیكدن زیاده انواع مخلوقاتی حشر ونشر ایدوب قدرتنی كوسترن و حشر ونشر ایچنده نهایت درجه‌ده قاریشیق واختلاط ایچنده نهایت درجه‌ده امتیاز وتفریقله احاطهٔ علمیه‌سنی كوسترن وبتون سماوی فرمانلریله بشرك حشرینی وعد ایتمكله بتون عبادینك أنظارینی

سعادت أبدیه یه چویره‌ن . وبتون موجوداتی باش باشه‌اوموز اوموز
أل أله ویردیروب أمر واراده‌سی دائره‌سنده دوندیروب بر برینه
یاردمجی ومسخر قیلمقله عظمت ربوبیتی کوستره‌ن وبشری شجره
کائناتك أك جامع أك نازك أك نازنین أك نازدار أك نیازدار بر میوه
یارادوب کندینه مخاطب اتخاذ ایدرك هرشیئی اوکا مسخر قیلمقله
انسانه بوقدر أهمیت ویردیکنی کوستره‌ن بر قدیر رحیم . بر علیم
حکیم . قیامتی کتیرمسون . حشری یاپماسون . ویا یاپامسون . بشری
احیا ایتمسون . ویا ایده‌مسون . محکمهٔ کبرایی آچماسون . جنت
وجهنمی یاراده‌مسون . حاشا وکلا . أوت شو عالمك متصرف ذیشانی
هر عصرده . هر سنه‌ده . هر کونده . بوطار . وموقت روی زمینده
حشر اکبرك ومیدان قیامتك پك چوق أمثالنی ونمونه‌لرینی واشاراتنی
ایجاد ایدیور . أز جمله حشر بهاریده کوریورزکه بش آلتی کون
ظرفنده کوچك وبیوك حیوان ونباتدن اوچیوز بیکدن زیاده
انواعی حشر ایدوب نشر ایدیور . بتون آغاچلری واوتلرك
کوکلرینی وبر قسم حیوانلری عیناً احیا ایدوب اعاده ایدیور
بشقه‌لرینی عینیت درجه‌سنده بر مثلیت صورتنده ایجاد ایدیور
حالبوکه ماده‌ٔ فرقلری پك آز اولان تخمجقلر او قدر قاریشمشکن
کمال امتیاز وتشخیص ایله واو قدر سرعت ووسعت وسهولت ایچنده
کمال انتظام ومیزانله آلتی کون ویا آلتی هفته ظرفنده احیا ایدیلیور
هیچ قابلمیدر بو ایشلری یاپان ذاته بر شیئ آغیر کله بیلسون
سموات وارضی آلتی کونده خلق ایده‌مسون . انسانی بر صیحه ایله
حشر ایده‌مسون . . حاشا . عجبا معجز نما بر کاتب بولونسه

حروفلری یا بوزولمش ویا محو اولمش . اوچیوز بیك کتابی تك بر
صحیفه‌ده قاریشدیرمقسزین . غلطسز . سهوسز . نقصانسز . هپسنی
برابر غایت کوزل بر صورتده یازارسه . بری‌سی سکا دیسه شو کاتب
کندی تألیف ایتدیکی . سنك صویه دوشمش اولان کتابنی یکیدن
بر دقیقه ظرفنده حافظه‌سندن یازه‌جق . سن دیه‌بیلیرمیسك که یاپاماز
واینانمام . ویاخود بر سلطان معجزه‌کار کندی اقتدارینی کوسترمك
ایچون . ویا عبرت وتنزه ایچون بر اشارتله طاغلری قالدیرر .
مملکتلری تبدیل ایدر . دکزی قره‌یه چویردیکنی کوردیکك حالده
صکره کورسه‌ك که بیوك بر طاشی دره‌یه یوارلانمش . او ذاتك
کندی ضیافتنه دعوت ایتدیکی مسافرلرك یولینی کسمش کچه‌میورلر .
بری سکا دیسه او ذات بر اشارتله او طاشی نقدر بیوك اولورسه
اولسون قالدیره‌جق ویا طاغیده‌جق . مسافرلرینی یولده براقمیه‌جق .
سن دیسه‌ك که قالدیرماز . ویا قالدیره‌ماز . ویاخود بر ذات بر کونده یکیدن
بیوك بر اردویی تشکیل ایتدیکی حالده . بری دیسه . او ذات بر بوروسیله
افرادی استراحت ایچون طاغیلمش اولان طابورلری طوپلار . طابور
نظامی آلتنه کیرر . سن دیسن که اینانمام . نه‌قدر دیوانه‌جه حرکت ایتدیکنی
آکلارسك . ایشته شو اوج تمثیلی فهم ایتدکسه . باق نقاش أزلی
کوزومزك او کنده قیشك بیاض صحیفه‌سی چویروب بهار ویاز یشیل
یاپراغی آچوب روی ارضك صحیفه‌سنده اوچیوز بیکدن زیاده انواعی
قدرت وقدر قلمیله أحسن صورت اوزره یازار . بر بری ایچنده بر برینه
قاریشماز برابر یازار . بر برینه مانع اولماز . تشکیلجه . صورتجه .
بری برندن آیری هیچ شاشیرتماز . یاکلش یازماز . أوت أك بیوك

احسانلتنك نمونه‌لرینی وخارقهٔ صنعت آنتیقه‌لرینی چارشوی عالم سرکیلرنده تجارة نظرنده تماشا ایتمك ایچون شو تشهیرکاهده برقاچ دقیقه طوروب سیر ایدییورلر . صکره غیب اولییورلر . شو مشهر ایسه هر دقیقه تحول ایدییور . کیدن کلمز . کلن کیدر . ایشته بو حال وشو وضعیت قطعی کوستریورکه . شو مسافرخانه وشو میدان وشو مشهرلرك آرقه‌سنده او سرمدی سلطنته مدار ومظهر اوله‌جق دائمی سرایلر ، مستمر مسکنلر ، شو دنیاده کوردیکمز نمونه‌لرك وصورتلرك أك خالص ویوکسك أصللریله طولو باغ وخزینه‌لری واردر . دیمك بوراده چبالامق اونلر ایچوندر . شوراده چالیشدیرر . اوراده اجرت ویرر . هرکسك استعدادینه کوره اکر غائب ایتمزسه‌ك اوراده بر سعادتی واردر . أوت اویله سرمدی بر سلطنت محالدرکه شو فانیلر وزائل ذلیللر اوسنتده طورسون . شو حقیقته شو تمثیل دوربنیله باقکه . مثلا سن یولده کیدییورسك کورییورسك که یول اچنده بر خان واردر . بر بیوك ذات او خانی کندینه کلن مسافرلرینه یاپمش او مسافرلرك بر کیجه تنزه وعبرتلری ایچون او خانك تزییناتنه ملیونلرله آلتونلری صرف ایدییور . هم او مسافرلر او تزییناتدن پك آزی وآز بر زمانده باقوب او نعمتلردن پك آز بر وقتده آز بر شیئ طادوب طویمیوب کیدییورلر . فقط هر بر مسافر کندینه مخصوص فطوغرافیله او خانده‌کی شیلرك صورتلرینی آلییورلر . هم او بیوك ذاتك خدمتکارلرینده مسافرلرك صورت معامله‌لرینی غایت دقتله آلییورلر . وقید ایدییورلر . هم کورییورسك که او ذات هر کونده او قیمتدار تزییناتك چوغنی تخریب ایدر . یکی کله‌جك مسافرلره

آغاجك روح پروغرامنی بر نقطه کبی أك کوچك بر چکرد کده درج ایدوب محافظه ایدن ذات حکیم . حفیظ . وفات ایدنلرك روحلرینی نصل محافظه ایدر ، دینیلیرمی . و کرهٔ ارضی بر صاپان طاشی کبی چویرن ذات قدیر آخرته کیدن مسافرلرینك یولنده نصل بو ارضی قالدیره‌جق . ویا طاغیده‌جق دینیلیرمی . هم هیچلکدن یکیدن . بتون ذی حیاتك اردولرینی بتون جسدلرینك طابورلرنده کمال انتظامله ذراتی « أمر کن فیکون » . له قیدایدوب یرلشدیرن . اردولر ایجاد ایدن ذات ذوالجلال . طابورمثال جسدك . نظام آلتنه کیرمکله بر بریله طانیشان ذرات اساسیه واجزاء أصلیه‌سنی بر صیحه‌ایله نصل طوپلایه‌بیلیر دینیلیرمی . هم بو بهار حشرینه بکزه‌ین دنیانك هر دورنده . هر عصرنده حتی کیجه . کوندوزك تبدلنده . حتی جوهواده بولوطلرك ایجاد وافناسنده حشره نمونه ومثال واماره اوله‌جق نقدر نقشلر یاپدیغنی کوزوك ایله کورییورسك . حتی اکر خیالا بیك سنه أول کندینی فرض ایتسك صکره زمانك ایکی جناحی اولان ماضی ایله مستقبلی بر برینه قارشیلاشدیرسه‌ك . عصرلر . کونلر عددنجه مثال حشر . وقیامت نمونه‌لری کوره‌جکسك صکره بو قدر نمونه ومثاللری مشاهده ایتدیکك حالده حشر جسمانی‌یی عقلدن اوزاق کوروب استبعاد ایتمکله انکار ایتسه‌ك نقدر دیوانه‌لك اولدیغنی سنده آکلارسك باق فرمان أعظم بحث ایتدیکمز حقیقته دائر نه‌دییور . « فانظر الی آثار رحمت الله کیف یحیی الارض بعد موتها ان ذالك لمحیی الموتی وهو علی کل شیئ قدیر » الحاصل حشره مانع هیچ برشیئ یوقدر . مقتضی ایسه هر شیدر . أوت محشر عجایب اولان شو قوجه ارضی عادی بر حیوان کبی أماته واحیا ایدن . و بشر وحیوانه . خوش

بربشيك كوزل بركمى يابان وكونشى اونلره شو مسافرخانه ده ايشيق
ويريجى وايصيتديريجى برلامبا ايدن سياراتى ملكلرينه طياره يابان برذاتك
بودرجه محتشم وسرمدى ربوبيتى وبودرجه معظم ومحيط كميتى ألبته
يالكز بويله كچيجى دوامسز . بى قرار أهميتسز . متغير . بقاسز .
ناقص تكملسز امور دنيا اوزرنده قوروللماز . وطورماز . ديمك اوكا
شايسته دائمى بر قرار زوالسز محتشم بر ديار آخر وار بشقه باقى
بر مملكتى واردر . بزى اونك ايچون چاليشديرر : اورايه دعوت
ايدر . واورايه نقل ايديله جكنه ظاهردن حقيقته كچن . وقرب
حضورينه مشرف اولان بتون ارواح نيره أصحابى . بتون قلوب منوره
أقطابى . بتون عقول نورانيه اربابى شهادت ايديورلر . وبرمكافات
ومجازات احضار ايتديكنى متفقاً خبر ويريورلر . ومكرراً پك قوتلى
وعد . وپك شدتلى تهديد ايدر . . نقل ايدرلر ، خلف الوعد ايسه
هم ذات هم تذللدر . هيچ برجهتله جلال وقدسيتنه ياناشاماز . .
خلف الوعيد ايسه ياعفودن يا عجزدن كلير . حالبوكه كفر جنايت
مطلقه در . عفوه قابل دكل . . قدير مطلق ايسه عجزدن منزه مقدسدر .
شاهدلر مخبرلر ايسه مسلكلرنده مشربلرنده مذهبلرنده مختلف اولدقلرى
حالده كمال اتفاقله شو مسئله نك اساسنده متحددرلر . كثرتجه تواتر درجه-
سنده درلر ، كيفيتجه اجماع قوتنده درلر . موقعجه هربرى نوع بشرك
بريلديزى برطائفه نك كوزى . برملتك عزيزيدر أهميتجه شو مسئله ده
هم أهل اثباتدرلر . حالبوكه برفنده ويابر صنعتده ايكى اهل اختصاص
بيكلر بشقه لردن مرجحدرلر . واخبارده ايكى مثبت بيكلر نافيلره
ترجيح ايديلير . . مثلا : رمضان هلالنك ثبوتنى اخبار ايدن ايكى

آدم بيكلر منكرلرك انكارلرينى هيچه آتارلر . . الحاصل دنياده بوندن
دها طوغرى . برخبر دها . صاغلام . بردعوا . دها ظاهر برحقيقت
اوله ماز . .

ديمك شبهه سز دنيا برمزرعه در . محشر ايسه بربيدردر . «خرمان» در
جهنم جنت ايسه برر مخزندر .

. — « اونجى حقيقت . — »

باب حكمت عنايت رحمت عدالتدر . « اسم حكيم كريم عادل
رحيمك » جلوه سيدر . هيچ ممكنميدركه . شوبقاسز مسافرخانه دنياده .
وشو دوامسز ميدان امتحانده وشو ثباتسز تشهيرگاه آرضده بودرجه
باهر برحكمت . بودرجه ظاهر برعنايت . وبودرجه قاهر برعدالت
وبودرجه واسع برمرحمتك آثارينى كوسترن مالك الملك ذوالجلالك
دائرۀ مملكتنده وعالم ملك وملكوتنده دائمى مسكنلر أبدى ساكنلر
باقى مقاملر مقيم مخلوقلر بولنميوب شو كورينن . حكمت . عنايت .
عدالت . مرحمتك . حقيقتلرى هيچه اينسين هم هيچ قابلميدر . اوذات
حكيم شو انسانى بتون مخلوقات ايچنده كنديسنه كلى مخاطب وجامع برآينه ياپوب
بتون خزائن رحمتنك مشتملاتنى اوكا طادديرسون . وهم طاتيرسون هم طانيتدير-
سون وكنديني بتون أسماسيله اوكا بيلديرسون . اونى سوسون . وسودير-سون .
صكره او بيچاره انسانى او أبدى مملكتنه كوندرمسون او دائمى

سعادتكاهه دعوت ایدوب مسعود ایتمسون. هم هیچ معقولمیدر كه. حتی چكردك قدر هر بر موجوده بر آغاج قدر وظیفه یوكی یوكلهسون. چیچكلری قدر حكمتلری بیندیرسون. ثمرهلری قدر مصلحتلری طاقسونده بتون او وظیفهیی او حكمتلره. او مصلحتلره دنیایه متوجه یالكز بر چكردك قدر غایه ویرسون. بر خردال قدر أهمیتی اولمیان دنیوی بقاسنی غایه یاپسون. و بونلری عالم معنایه چكردكلری یاپسون. و عالم آخرته بر مزرعه یاپماسون تا حقیقی و لایق غایهلرینی ویرسونلر. بو قدر مهم احتفالات مهمهیی. غایهسز. بوش. عبث. براقسون اونلرك یوزینی عالم معنایه عالم آخرته چویرمسون. تا اصل غایهلری و لایق میوهلرینی كوسترسون. اوت هیچ ممكنمیدر بوشیلری بویله خلاف حقیقت یاپمقله كندی اوصاف حقیقیهسی اولان حكیم. كریم. عادل. رحیمك. ضدلریله حاشا ثم حاشا متصف كوستروب حكمت و كرمنه عدل و رحمتنه دلالت ایدن بتون كائناتك حقائقی تكذیب ایتسون. بتون موجوداتك شهادتلرینی رد ایتسون. بتون مصنوعاتك دلالتلرینی ابطال ایتسون. هم هیچ عقل قبول ایدرمیكه انسانك باشنه وایچنده رخواصنه صاچلری عددنجه وظیفهلر یوكلتسونده یالكز بر صاچ حكمنده اوكا بر اجرت دنیویه ویرسون عدالت حقیقیهسنه ضد اولهرق و حكمت حقیقیهسنه منافی معناسز ایش یاپسون هم هیچ ممكنمیدر كه بر آغاجه طاقدیغی نتیجهلر میوهلر مقدارنجه هر بر ذی حیاته. بلكه لسان كبی هر بر عضوینه. بلكه هر بر مصنوعه. او درجه حكمتلری مصلحتلری طاقمقله كندیسنك بر حكیم مطلق اولدیغنی اثبات ایدوب كوسترسون. صكره بتون حكمتلرك أك بیوكی

و بتون مصلحتلرك أك مهمی. و بتون نتیجهلرك أك ألزمی و حكمتی حكمت. نعمتی نعمت. رحمتی رحمت ایدن و بتون حكمتلرك نعمتلرك رحمتلرك مصلحتلرك. منبعی و غایهسی اولان بقاء و لقایی و سعادت أبدیهیی ویرمیوب ترك ایدرك بتون ایشلرینی عبثیت مطلقه درکهسنه دوشورسون و كندینی او ذاته بكزهتسونكه. اویله بر سرای یاپاركه هر بر طاشنده بیكلر نقشلر. هر بر طرفنده بیكلر زینتلر و هر بر منزلنده بیكلر قیمتدار آلات و لوازمات بیتیه بولوندیرسونده صكره اوكا طام یاپماسون. هر شیء چوروسون. بیهوده بوزولسون. حاشا و كلا. خیر مطلقدن خیر كلور. جمیل مطلقدن كوزللك كلیر. حكیم مطلقدن عبث بر شیء كلمز. اوت هر كیم فكراً تاریخه بینوب ماضی جهتنه كیتسه شو زمان حاضرده كوردیكمز منزل دنیا میدان ابتلا مشهر أشیاء كبی سنهلر عددنجه وفات ایتمش. منزللر. میدانلر. مشهرلر. عالملر كورهجك صورتجه كیفیتجه بر برندن آیری اولدقلری حالده انتظامجه عجائبجه صانعك قدرت و حكمتی كوسترمكجه بر برینه بكزرلر هم كورهجككه. او ثباتسز منزللرده. او دوامسز میدانلرده او بقاسز مشهرلرده او قدر باهر بر حكمتك انتظاماتی او درجه ظاهر بر عنایتك اشاراتی. او مرتبه قاهر بر عدالتك اماراتی. او درجه واسع بر مرحمتك ثمراتی كورهجك بصیرتسز اولمامق شرطیله یقیناً بیلهجككه او حكمتدن دها أكمل بر حكمت اولهماز. واو آثاری كورینن عنایتدن دها أجمل بر عنایت قابل دكل واو اماراتی كورینن عدالتدن دها أجل بر عدالت یوقدر. واو ثمراتی كورینن مرحمتدن دها أشمل بر مرحمت تصور ایدیلمز. اكر فرض

محال اولەرق شو ایشلری چویرەن شو مسافرلری و مسافرخانەلری دکیشدیرەن سلطان سرمدینك دائرۂ مملکتندە دائمی منزللر عالی مکانلر . ثابت مقاملر . باقی مسکنلر . مقیم اهالی . مسعود عبادی بولنمازسە ضیا . هوا . صو . طوپراق کبی قوتلی وشموللی درت عناصر معنویە اولان حکمت . عدالت . عنایت . مرحمتك حقیقتلرینی نفی ایتمك . واو عناصر ظاهریە کبی کورینن . وجودلرینی انکار ایتمك لازمکلیر . چونکە شو بقاسز دنیا ومافیها اونلرك تام حقیقتلرینە مظهر اولەمدیغی معلومدر . اکر بشقە یردە دخی اونلرە تام مظهر اولەجق مکان بولنمزسە او وقت کوندوزی طولدیران ضیایی کوردیکی حالدە کونشك وجودینی انکار ایتمك درجەسندە بر دیوانەلکلە . شو هرشیدە بولنان کوزومزکاو کندەکی حکمتی انکار ایتمك شو نفسمزدە و اکثراشیادە هروقت مشاهدە ایتدیکمز عنایتی انکار ایتمك وشو پك قوتلی اماراتی کورینن عدالتی انکار ایتمك . وشو هریردە کوردیکمز مرحمتی انکار ایتمك لازم کلدیکی کبی . شو کائناتدە کوردیکمز اجرا آت حکیمانە . وافعال کریمانە . واحسانات رحیمانەنك صاحبنی حاشا ثم حاشا . سفیە بر اویونجی . غدار بر ظالم اولدیغنی قبول ایتمك لازمکلیرکە . نهایتسز محال بر انقلاب حقائقدر . حتی هرشیئك وجودینی و کندی نفسنك وجودینی انکار ایدن احمق سوفسطائیلر دخی بونك تصورینە قولای قولای یناشامازلر .

الحاصل شو کورینن شئونات دنیادەکی وسعتلی اجتماعات حیاتیە ، وسرعتلی افتراقات موتیە وحشمتلی طوپلانمالر . چابوق طاغیلمەلر . وعظمتلی احتفالات . وبیوك تجلیات ایلە واونلرك بوعالمە عائد بودنیای

فائدە قیصە بر زماندە معلوممز اولان ثمرات جزئیەلری اهمیتسز وموقت غایەلری مابیننده هیچ مناسبت اولمدیغندن عادتا کوچوك بر طاشە بر بیوك طاغ قدر حکمتلر غایەلر طاقق . بر بیوك طاغه بر کوچوجك طاش کبی موقت بر غایۂ جزئی ویرمکە بکزرکە هیچ بر عقل وحکمتە اویغون کلەمز . دیمك شو موجودات وشئونات ایلە ودنیایە عائد غایەلری اورتەسندە بو درجە نسبتسزلك قطعیاً شهادت ایدرکە بو موجوداتك یوزلری عالم معنایە متوجهدر . مناسب میوەلری اورادە ویریور . و کوزلری أسماء قدسیەیە دقت ایدیور . غایەلری اوعالمە باقیور . واوزلری دنیا طوپراغی آلتندە . سنبللری عالم مثالدە انکشاف ایدیور . انسان استعدادی نسبتندە بورادە اکیلیور . وأ کیلیور آخرتدە محصول آلیور ، أووت شو أشیانك أسماء الهیەیە و عالم آخرتە متوجە یوزلرینە باقسان کورەجکسك کە معجزۂ قدرت اولان بر چکردکك بر آغاج قدر غایەسی وار . کلمۂ حکمت اولان هر بر چیچك بر آغاج چیچکلری قدر معنالری وار واو خارقۂ صنعت ومنظومۂ رحمت اولان بر میوەنك . بر آغاجك میوەلری قدر حکمتلری وار . بزلرە رزق اولمسی ایسە او بیکلر حکمتلرندن بر تك حکمتدرکە وظیفەسی بیتر معناسنی افادە ایدر . وفات ایدر . معدەمزدە دفن ایدولر . مادام بو فانی أشیا بشقە یردە باقی میوەلر ویررلر . ودائم صورتلر براقیر . وبشقە جهتدە أبدی معنالر افادە ایدر . سرمدی تسبیحات یاپار . وانسان ایسە اونلرك شو جهتنە باقان یوزلرینە باقمقلە انسان اولور ... فانیدە باقی یە یول بولور . دیمك بو حیات وموت ایچندە یوارلانان طوپلانوب داغیلان موجودات ایچندە بشقە مقصد وار . تمثیلدە قصور یوقدر : شو احوال تقلید

وتمثیل ایچون تشکیل وترتیب ایدیلن احواله بکزر . نصل بیوك مصرفله قیصه اجتماعلر داغیلمه‌لریا پیلور . تا صورتلر آلینسین ترکیب ایدلسین . سینماماده‌دائم کوسترلسون اونك کبی بو دنیاده قیصه برمدت ظرفنده حیات شخصیه وحیات اجتماعیه کچیرمك بر غایه‌سی شودرکه صورتلر آلنوب ترکیب ایدلسون . نتیجهٔ عمللری آلنوب حفظ ایدلسون تا بر مجمع اکبرده محاسبه‌سی کورولسون . وبر مشهر أعظمده کوسترلسون . وبر سعادت عظمایه استعدادی کوسترلسون . دیمك . حدیث شریفده دنیا آخرة مزرعه‌سیدر . دیه بوحقیقتی افاده ایدییور . مادم دنیا وار . ودنیا ایچنده بو آثاریله حکمت وعنایت وعدالت وار . ألبته دنیانك وجودی کبی قطعی اوله‌رق آخرتده وار . مادم دنیاده هرشی برجهتده اولمه باقیور . دیمك اورایه کیدیلیور . آخرتی انکار ایتمك دیمك . دنیا ومافیهایی انکار ایتمك دیمكدر . دیمك أجل وقبر انسانی بکلدیکی کبی .. جنت وجهنمده انسانی بکلیور ...

— « اون برنجی حقیقت » —

باب انسانیتدر « اسم حقك » جلوه‌سیدر . هیچ ممکنمیدرکه . جناب حق ومعبود بالحق انسانی شو کائنات ایچنده ربوبیت مطلقه‌سنه وعموم عالملره ربوبیت عامه‌سنه قارشی أك أهمیتلی بر عبد . وخطابات سبحانیه‌سنه أك متفکر بر مخاطب ومظهریت اسماسنه أك جامع بر آینه واونی اسم أعظمك تجلیسنه . وهر اسمده بولنان اسم أعظملق مرتبه‌سنك تجلیسنه مظهر بر أحسن تقویمده أك کوزل بر معجزهٔ قدرت وخزائن رحمتنك طارتمق طانیمق ایچون أك زیاده میزان وآلتلره مالك بر مدقق

ونهایتسز نعمتلرینه أك زیاده محتاج وفنادن أك زیاده متألم . وبقایه أك زیاده مشتاق و حیوانات ایچنده أك نازك وأك نازدار أك فقیر وأك محتاج . وحیاة دنیویه‌جه أك متألم أك بدبخت واستعدادجه أك علوی وأك یوکسك صورتده . ماهیتده براتسونده اونی مستعد اولدیغی . ومشتاق اولدیغی ولایق اولدیغی بر دار أبدی‌یه کوندرمیوب حقیقت انسانیه‌یی ابطال ایده‌رك کندی حقانیتنه طبان طبانه ضد . حقیقت نظرنده چیرکین بر حقسزلق ایتسون . « هم هیچ قابلمیدرکه » حاکم بالحق . رحیم مطلق انسانه اویله بر استعداد ویروب . یرله . کوکلر . طاغلر . تحملندن چکندیکی امانات کبرایی تحمل ایدوب یعنی کوچوجك جزئی اولچولریله صنعتجکلریله خالقنك محیط صفتلرینی کلی شئوناتی . نهایتسز تجلیاتی اولچه‌رك بیلوب هم برده . أك نازك . نازنین نازدار . عاجز ضعیف یارادوب ، حالبوکه بتون یرك نباتی وحیوانی اولان مخلوقاتنه بر نوع تنظیمات مأموری یاپوب اونلرك طرز تسبیحات وعبادتلرینه مداخله ایتدیروب کائناتده‌کی اجرآت الٰهیه‌یه کوچوجك مقیاسده بر تمثیل کوستروب ربوبیت سبحانیه‌یی فعلاً وقالاً کائناتده اعلان ایتدیرمك . ملکلرینه ترجیح ایدوب خلافت رتبه‌سنی ویردیکی حالده اونی بتون بو وظیفه‌لرینك غایه‌سی ، نتیجه‌سی ، ثمره‌سی اولان سعادت أبدیه‌یی ویرمسون . اونی بتون مخلوقاتنك . أك بدبخت أك بیچاره . أك مصیبتزده‌ده . أك دردمند أك ذلیل بر درکه‌سنه آتوب . أك مبارك نورانی وآلت تسعید بر هدیهٔ حکمتی اولان (عقلی) او بیچاره‌یه . أك مشئوم وظلمانی بر آلت تعذیب یاپوب حکمت مطلقه‌سنه بوسبتون ضد . ورحمت مطلقه‌سنه کلیاً

منافی . بر مرحمتسزلك ايتسون . حاشا وكلا . الحاصل نصل حكايهٔ تمثيليه‌ده بر ضابطك جزدانه ودفترينه باقوب كورمش ايدككه هم رتبه‌سی . هم وظيفه‌سی . هم معاشی . هم دستور حركتی . هم جهازاتی بزه كوستريوردیكه . او ضابط او موقت ميدان ايچون دكل بلكه مستقر بر مملكته كيده‌جكده اوكا كوره چاليشيور . عيناً اونك كبی انسانك قلب جزدانده‌كی لطائف وعقل دفترنده حواس واستعدادنده‌كی جهازات تماماً ومتفقاً سعادت أبديه‌يه متوجه واوكا كوره ويرلمش . واوكا كوره تجهيزات ايدلمش . اولديغنه أهل تحقيق وكشف متفقدولر . أزجمله مثلا : عقلك بر خدمتكاری وتصويرجيسی اولان قوهٔ خياليه‌يه دينيلسه‌كه سكا بر مليون سنه عمرله سلطنت دنيا ويريله‌جك فقط آخرده مطلقا هيچ اوله‌جقسك . توهم آلداتماق . نفس قارشماق شرطيله اوخ يرينه . آه . ديه‌جك وتأسف ايده‌جك . ديمك أك بيوك فانی . أك كوچك بر آلت وجهازات انسانيه‌يی طويورمايور . . .

ايشته بو استعدادندركه . انسانك أبده اوزانمش أملاری . وكائناتی احاطه ايتمش افكارلری وأبدی سعادتلرينك انواعنه ياييلمش آرزولری كوستركه بو انسان أبد ايچون خلق ايدلمش وأبده كيده‌جكدر . بو دنيا اوكا بر مسافرخانه‌در . . وآخرتنه بر انتظار صالونيدر . . .

. — « اون ايكنجی حقيقت » — .

باب الرسالة والتنزيل در « بسم الله الرحمن الرحيمك » جلوه‌سيدر . هيچ ممكنميدركه . بتون أنبيا معجزه‌لرينه استناد ايدرك سوزنی

تأييد ايتدكلرينی وبتون أوليا كشف وكرامتلرينه استناد ايدوب دعواسنی تصديق ايتدكلری وبتون اصفيا تحقيقاتنه استناد ايدرك حقانيتنه شهادت ايتدكلری رسول اكرم صلی الله عليه وسلمك تحقق ايتمش بيك معجزاننك قوتنه استناد ايدوب بتون قوتيله هم قرق وجهله معجزه اولان قرآن حكيم بيكارجه آيات قطعيه‌سنه استناد ايدرك بتون قطعيتله آچدقلری آخرة يولينی وكشاد ايتدكلری جنت قپوسنی سينك قنادی قدر قوتی بولنميان واهی وهملر (نه حدی واركه) قپاده‌بيلسون . كچن حقيقتلردن آكلاشيلديكه حشر مسئله‌سی اويله راسخ بر حقيقتدركه كرهٔ ارضی يرندن قالديره‌جق قيروب آته‌جق بر قوت او حقيقتی صارصاماز . .

زيرا او حقيقتی جناب حق بتون أسماء وصفاتنك اقتضاسيله تثبيت ايديور . ورسول اكرمی بتون معجزات وبراهينيله تصديق ايديور . . وقرآن حكيم بتون حقائق وآياتيله اونی اثبات ايديور . وشو كائنات بتون آيات تكوينيه وشؤونات حكيمانه‌سيله شهادت ايديور . « عجبا هيچ ممكنميدركه » حشر مسئله‌سنه واجب الوجود يله بتون موجودات (كافرلر مستثنا اوله‌رق) اتفاق ايتمش اولسون . فيل قدر قوه‌تی اولميان شبهه‌لر . شيطانی وسوسه‌لر . او طاغ كبی . حقيقت راسخهٔ عاليه‌يی صارصسون . يرندن قالديرسون . حاشا وكلا صاقين ظن ايتمه . دلائل حشريه بحث ايتديكمز اون بر حقيقته منحصردر . خير بلكه يالكز قرآن حكيم . كچن شو اون ايكی حقيقتلری بزه درس ويرديكی كبی دها بيكلر وجوهه اشارت ايدوب هر بر وجه قوی بر اماره‌دركه . خالقمز بزی بو دار فانيدن بر دار

باقی‌یه نقل ایده‌جکدر . هم صاقین ظن ایتمه که حشری اقتضا ایدن اسماء الٓهیه بحث ایتدیکمز کبی . یالکز حکیم . کریم . رحیم . عادل . حفیظ اسملرینه منحصردر . خیر بلکه کائناتك تدبیرنده تجلی ایدن بتون أسماء الٓهیه آخرتی اقتضا ایدر . بلکه استلزام ایدر . « هم ظن ایتمه که » حشره دلالت ایدن کائناتك آیات تکوینیه‌سی شو کچن بحث ایتدیکمزه منحصردر . خیر بلکه اکثر موجوداتده . صاغه . صوله . آچیلیر پرده‌لر کبی وجه کیفیتلری واردرکه بر وجهی صانعه شهادت ایتدیکی کبی . دیکر وجهیده حشره اشارت ایدر . مثلا : انسانك احسن تقویمده‌کی حسن مصنوعیتی صانعی کوستردیکی کبی . او احسن تقویمده‌کی قابلیت جامعه‌سیله قیصه بر زمانده زوال بولمسی حشری کوستریر . بعض کره بر وجهله ایکی نظرله باقیلسه هم صانعی هم حشری کوستریر .

مثلا اکثریا أشیاده کوریلن حکمتك تنظیمی ، عنایتك تزیینی ، عدالتك توزینی ، رحمتك تلطیفی ، نصلکه ماهیتلرینه باقیلسه ، بر صانع حکیم ، کریم ، عادل ، رحیمك دست قدرتندن چیقدیغنی کوستریرلر .

اونك کبی بونلرك قوة وحدسزلکلریله برابر شونلرك مظهرلری اولان شو فانی موجوداتك أهمیتسز و آز یاشامه‌سنه باقیلسه آخرت کورونور . دیمك که هرشی لسان حال ایله « آمنت بالله وباليوم الآخر » اوقویور واوقوتدیریور .

خاتمه

کچن اون ایکی حقیقت بر برینی تأیید ایدر . بر برینی تکمیل ایدر . بربرینه قوت ویرر . بتون اونلر بردن اتحاد ایدرك نتیجه‌یی کوستریر .

هانکی وهمك حدی‌وار شو ده‌میر کبی بلکه ألماس کبی اون ایکی محکم سوڭرلری « ده‌لوب » کچه‌بیلسون . تاحصن حصین‌ده . اولان (حشر ایمانی) صارصسون . « ماخلقکم ولا بعثکم الا کنفس واحدة » آیت کریمه‌سی افاده ایدیورکه بتون انسانلرك خلق اولنماسی وحشر ایدلمه‌سی قدرت الٓهیه‌یه نسبةً بر تك انسانك خلقی وحشری کبی آساندر . أوت اویله‌در (نقطه) نامنده بر رساله‌ده حشر بحثنده شو آیتك افاده ایتدیکی حقیقتی تفصیلاً یازمشم . بوراده یالکز بر قسم تمثیلاتیله خلاصه‌سنه بر اشارت ایده‌جکز . اکر ایسترسن او نقطه‌یه مراجعت ایت . مثلا « ولله المثل الاعلى » تمثیلده قصور یوق نصلکه نورانیت سریله کونشك جلوه‌سی کندی اختیاریله اولسه‌ده بر ذره‌یه سهولتله ویردیکی جلوه‌یی عین سهولتله حدسز شفافاته‌ده . ویرر هم شفافیت سریله بر ذره شفافه‌نك کوچوجك کوز ببکی کونشك عکسنی آلمه‌سنده . دکیزك کنیش یوزینه مساویدر . هم انتظام سریله . بر چوجق پارماغیله کمی صورتنده‌کی اویونجاغی چویردیکی کبی قوجه‌مان بر درید ناوطی‌ده چویرر . هم امتثال سریله بر قوماندان بر تك نفری بر « آرش » أمریله تحریك ایتدیکی کبی قوجه براوردویی‌ده عین کلمه‌ایله تحریك ایدر . هم موازنه سریله جو فضاده بر ترازو که اویله حقیقی حساس واو درجه بیوك . فرض ایده‌لم که . ایکی جویز ترازونك ایکی کوزینه قونولسه حس ایدر . و ایکی کونشیده استیعاب ایدوب طارتار . او ایکی کفه‌سنده بولنان ایکی جوزی بری سمواته برینی یره ایندیرن عین قوتله ایکی شمش بولونسه برینی عرشه دیکرینی فرشه قالدیرر . ایندیرر . مادام شو عادی ناقص عاجز فانی ممکناتده نورانیت وشفافیت.. وانتظام .. وامتثال..

وموازنه سرلريله أك بيوك شئ أك كوچك شيئه مساوى اولور. حدسز حسابسز شيلر. برتك شيئه مساوى كورونور. ألبته قدير مطلقك ذاتى ونهايتسز وغايت كمالده اولان قدرتنك نورانى تجلياتى وملكوتيت أشيانك شفافيتى وحكمت وقدرك انتظاماتى و أشيانك أوامر تكوينيه‌سنه كمال امتثالى وممكناتك وجودى. وعدمك مساواتندن عبارت اولان امكاننده كى موازنه‌سى سرلريله آز. چوق. بيوك. كوچك. اوكا مساوى اولديغى كبى بتون انسانلرى برتك انسان كبى برصيحه ايله حشره كتيره بيلير.. هم برشيئك قوة وضعفجه مراتبى اوشيئك ايچنه ضدينك مداخله‌سيدر. مثلا: حرارتك درجاتى صغوغك مداخله‌سيدر. كوزه للكك مراتبى چيركينلكك مداخله‌سيدر. ضيانك طبقاتى قرانلغك مداخله‌سيدر. فقط برشى ذاتى اولسه عارضى اولمسه اونك ضدى اوكا مداخله ايده‌من. چونكه جمع ضدين لازمكلير. بوايسه محالدر. ديمك اصل ذاتى اولان برشيده مراتب يوقدر. مادام قدير مطلقك قدرتى ذاتيدر.. ممكنات كبى عارضى دكلدر. وكمال مطلقده‌در. اونك ضدى اولان عجز ايسه محالدركه تداخل اتمسون.. ديمك بربهارى خلق ايتمك ذات ذوالجلاله برچيچك قدر اهوندر. اكر اسبابه اسناد ايديلسه برچيچك قدر آغير اولور. هم بتون انسانلرى احيا ايدوب حشر ايتمك برنفسك احياسى كبى قولايدر.. مسئلهٔ حشرك باشدن بورايه قدر اولان تمثيل صورتلرينه وحقيقتلرينه دائر اولان بياناتمز قرآن حكيمك فيضندندر. نفسى تسليمه قلبى قبوله احضاردن عبارتدر اصل سوز ايسه قرآنكدر زيرا سوز اودر. وسوز اونكدر. ديكليه‌لم. فلله الحجة البالغة

« فانظر الى آثار رحمت الله كيف يحيى الارض بعد موتها ان ذلك

لمحيى الموتى وهو على كل شئ قدير » « قال من يحيى العظام وهى رميم » « قل يحييها الذى أنشأها اول مرة وهو بكل خلق عليم » « ياايها الناس اتقوا ربكم ان زلزلة الساعة شئ عظيم » « يوم ترونها تذهل كل مرضعة عما ارضعت وتضع كل ذات حمل حملها وترى الناس سكارى وماهم بسكارى ولكن عذاب الله شديد » « الله لااله الاهو ليجمعنكم الى يوم القيمة لاريب فيه ومن اصدق من الله حديثاً » « ان الابرار لفى نعيم . وان الفجار لفى جحيم » « اذا زلزلت الارض زلزالها . واخرجت الارض اثقالها . وقال الانسان مالها . يومئذ تحدث اخبارها . بان ربك اوحى لها . يومئذ يصدر الناس اشتاتاً ليروا اعمالهم . فمن يعمل مثقال ذرة خيراً يره . ومن يعمل مثقال ذرة شراً يره » « القارعة ماالقارعة وما ادريك ماالقارعة . يوم يكون الناس كالفراش المبثوث . وتكون الجبال كالعهن المنفوش . فامامن ثقلت موازينه فهو فى عيشة راضية . واما من خفت موازينه فامه هاوية . وماادريك ماهيه . نار حامية . ولله غيب السموات والارض ومامر الساعة الا كلمح البصر اوهو أقرب . ان الله على كل شئ قدير . دها بونلر كبى آيات بينات قرآنيه ديكليوب آمنا وصدقنا ديه‌لم . و . امنت بالله وملئكته وكتبه ورسله واليوم الاخر وبالقدر خيره وشره من الله تعالى والبعث بعد الموت حق . والجنة حق . والنار حق . وان الشفاعة حق . وان منكراً ونكيراً حق . « وان الله يبعث من فى القبور » اشهد ان لااله الا الله واشهد ان محمداً رسول الله . اللهم صل على الطف واشرف واكمل واجمل ثمرات طوباء رحمتك الذى ارسلته رحمةً للعالمين . ووسيلةً لوصولنا الى ازين واحسن واحلى واعلى ثمرات تلك الطوباء المتدلية على دار الاخرة اى الجنة . اللهم اجرنا واجر والدينا من النار وادخلنا وادخل والدينا الجنة مع الابرار بجاه نبيك المختار آمين .